אמרי שמואל

דגל הפסח

פניני תורה ומוסר מדרש והלכה
על פרשת השבוע

נערך ונילקט מתוך השיעור השבועי
מפי בנן של קדושים האדמו"ר
הרב שמואל שמעון טולידאנו שליט"א

יו"ל ע"י בית המדרש מוסדות התורה והחסד "בית מאיר"
ע"ש כ"ק מרן האדמו"ר הצדיק הגה"ק רבינו מאיר אבוחצירא זיע"א
אשדוד תשפ"א

©
כל הזכויות שמורות
למכון להוצאת ספרים
שעל ידי מוסדות התורה והחסד
"בית מאיר"
ע"ש כ"ק מרן האדמו"ר הצדיק
הגה"ק רבינו **מאיר אבוחצירא** זיע"א
רחוב העצמאות 39
רובע הסיטי אשדוד
מייל : sisat2@gmail.com
לפרטים: 058-4150707

כל המעוניין להקדיש את החוברת להצלחה, לרפואה או לעלוי נישמת,

ניתן לפנות ל:058-4150707

לקבלת החוברת

במייל או בוואצפ, ניתן לשלוח הודעה

במייל- sisat2@gmail.com | בווצאפ: 058-4150707

ואלה יעמדו על הברכה

חוברת זו מוקדשת

לברכתם לבריאותם ולהצלחתם של

מלי בת מרסל	דניאל בן אילנית
יוסף בן חנה	אוריאל בן איריס
מאור בן מלי	עומר בן יפה
הדס בת מלי	מאור בן מדלן
שמעון בן ויקטוריה	הודיה בת מדלן
משה בן אסתר	מדלן בת דבורה
רן בן טלי	שי בן יפה
בן בן כוכבה	חלי בת יפה
ניב בן אילנה	מרדכי בן סימונה
בר בן שלומית	יפה בת דינה

שהקב"ה ימלא כל משאלות ליבם לטובה ולברכה!
ויזכו לבריאות איתנה, ופרנסה טובה,
שפע ברכה מזל והצלחה בכל מעשה ידיהם, אמן!

מוקדש לעלוי נישמת

רפאל קראדי בן כלימה ז"ל

ת.נ.צ.ב.ה.

חג הפסח תשפ"א

חג הפסח זה זמן של התחזקות באמונה בהקב"ה, ולכן חג הפסח נקרא גם כן "חג האמונה".

סוד הקיום של עם ישראל זה בזכות האמונה

בהגדה של פסח אנחנו אומרים **"והיא שעמדה לאבותינו ולנו שבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותינו והקב"ה מצילנו מידם"**, מה הפירוש **"והיא"**? אלא אומר הישמח ישראל מאלכסנדר על ההגדה (ד"ה והיא שעמדה עמ' עט) **"והיא"** זה האמונה בבורא עולם אותה אמונה שאברהם אבינו החדיר והשריש בעם ישראל, היא סוד הקיום של עם ישראל, והיא שעמדה לאבותינו בדור יציאת מצרים, שבזכותה נגאלו ממצרים, והיא זו שעומדת לנו בכל דור ודור.

פסח זה זמן של גאולה כללית וגאולה פרטית

חג הפסח הוא זמן של גאולה, כמו שאמרו רבותינו ז"ל שבית המקדש השלישי יבנה בחג הפסח, וכן אמרו חז"ל (ראש השנה דף יא עמוד א) **"שבניסן ניגאלו ובניסן עתידין ליגאל"**.

וחג הפסח הוא זמן לא רק של גאולה כללית של כל עם ישראל, אלא חג הפסח הוא גם זמן של גאולה פרטית של כל יהודי ויהודי, ואמרו חז"ל פסחים קטז ע"ב **"בכל דור ודור חייב כל אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים"**, ואומר רבינו הנתיבות שלום שמצרים לשון מיצר שבליל הסדר יש כח לאדם לצאת ממצרים לצאת מכל המצרים מכל הבעיות מכל הצרות מכל הדאגות.

הגאולה בליל הסדר היא בבת אחת

ואומר מרן המשגיח הגר"ש וולבה זצ"ל בעלי שור (ח"ב עמי שצה) וכן הנתיבות שלום שהגאולה לעתיד לבוא לא תבוא בבת אחת אלא מעט מעט כמו שהשמש לא זורחת בבת אחת אלא מעט מעט כך הגאולה תבוא בשלבים, וכן מצינו בתלמוד ירושלמי (ברכות פ"א ה"א יומא פ"ג ה"ב) שאמר רבי חייא לרבי שמעון בן חלפתא כך היא גאולתם של ישראל - בתחילה קימעה קימעה, כל מה שהיא הולכת - היא רבה והולכת.

ואומרים רבותינו ז"ל שמה שאמרו

חג הפסח

שהגאולה תבוא בשלבים זה רק אם הגאולה תבוא בשאר זמנים, אבל אם הגאולה תבוא בליל הסדר אז הגאולה של ליל הסדר היא תבוא ברגע אחד ולא בשלבים וכמו שביציאת מצרים ברגע אחד יצאו בני ישראל מעבדות לחירות כך הגאולה בליל הסדר היא ברגע אחד וכמו שאמרו חז"ל בפיוט בסליחות ר' צדוק שבספר שפתי רננות "ישועת ה' כערף עין".

וכך גם הגאולה הפרטית של כל יהודי בליל הסדר היא ברגע אחד, שברגע אחד יכול אדם לצאת מכל צרה ומכל בעיה שיש בעולם בזכות הקדושה הגדולה של ליל הסדר, וכמו שכותב הרב הנתיבות שלום שליל פסח הוא זמן מסוגל להשתנות מזלו מרעה ליפה, והיינו שבלילה הזה מסוגל להשתנות לחלוטין ולצאת לחירות מכל מצריו.

יציאת מצרים היא מיסודות האמונה

אחד מיסודות האמונה זה יציאת מצרים, וחג הפסח הוא זכר ליציאת מצרים, ואנחנו רואים שהתורה מזכירה את ענין יציאת מצרים חמישים פעמים בתורה.

מיציאת מצרים לומדים שהקב"ה שולט ומשגיח על כל הבריאה

וביציאת מצרים אנחנו רואים את כוחו הגדול של בורא עולם שהקב"ה לא רק ברא את העולם, אלא שהקב"ה גם מנהיג ושולט ומשגיח ומהווה ומחייה את כל הבריאה כולה מתחילתה ועד סופה בכל רגע ורגע.

בעשר המכות רואים שהקב"ה שולט על כל הבריאה כולה

ואומר הרב דב יפה בספרו לעבדך באמת (עמ' קצ) שזו הסיבה שהקב"ה הביא את עשר המכות על המצרים, שהרי יכל הקב"ה להביא מכה אחת חזקה והיה מוציא את בני ישראל ממצרים ולמה הביא עשר מכות? אלא שאם היה הקב"ה מביא רק מכה אחת חזקה והיה מוציא את בני ישראל מארץ מצרים היו הגויים יכולים לטעון שהקב"ה כוחו רק בדבר אחד, ולכן מה עשה הקב"ה הראה להם את כוחו ואת גבורתו שהוא השולט על כל הבריאה כולה על **המים ועל העפר ועל הרוחות**

ועל הבעלי חיים ועל האור והחושך ועל בני אדם.

וכן כותב המהר"ל בספרו גבורת ה', שעשרת המכות אינן רק ריבוי של מכות, אלא הן מעידות על שלטון הקב"ה על כל על כל אשר בבריאה: **בדם**, ה' הראה את שליטתו על המים, שממים הוא יכול לעשות דם, **בצפרדע**, ה' הראה שהוא שולט על הבריות שבמים, **בכינים**, הוא הראה את שליטתו על עפר הארץ לעשות אותו כינים, מכת **ערוב** מלמדת על שליטה בבעלי חיים שמעל הארץ, מכת **דבר**, על שליטה על האויר ועל בעלי חיים. מכת **שחין** הוכיחה שליטה על בריאות האדם, מכת **ברד** - על העננים למעלה, וגם, שבשליטתו של הקב"ה שאש ומים יעשו שלום ביניהם, מכת **ארבה** מראה על שליטה על הבריות המעופפות, ועל הרוח שהביאה אותם למצרים, מכת **חושך** מראה שליטה על המאורות, ומכת **בכורות** הוכיחה את שליטת הקב"ה על חיי בני אדם.

הקב"ה לא רק שולט על כל הבריאה אלא גם משגיח על כל דבר אפילו הקטן ביותר

יש עליו השגחה פרטית

בנוסף לשלטונו של הקב"ה על כל הבריאה, הוכיח גם הקב"ה את היותו משגיח על הבריאה, שמהמכות שבאו על מצרים לא יפגעו בישראל, וכדברי הכתוב: (שמות ח): " **והפליתי ביום ההוא את ארץ גושן אשר עמי עומד עליה לבלתי היות שם ערוב, למען תדע כי אני ה' בקרב הארץ**" - שהשגחתי פרושה על הארץ, שהערוב ששלחתי להכות את מצרים, לא יכנס לארץ גושן להזיק לעם ישראל.

למה הקב"ה הוכיח את יציאת מצרים בעשרת הדיברות?

ולכן בשעה שהקב"ה בא לתת לנו את התורה הדיבור הראשון שאמר הקב"ה "**אנוכי ה' אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים**" ולמה הקב"ה לא אמר אנוכי ה' אלוקיך אשר בראתי שמים וארץ, אלא כי זה דבר פשוט שיש בורא לעולם, וגם הגויים מאמינים שיש בורא לעולם, אבל הגויים טוענים שהקב"ה רק ברא את העולם ויותר הוא לא שולט ולא משגיח על העולם

ולא מנהיג את העולם.

אבל אנחנו מאמינים שהקב"ה לא רק ברא את העולם, אלא הקב"ה גם מנהיג ומשגיח על כל דבר ודבר בבריאה, וזה ראינו ביציאת מצרים איך שהקב"ה שולט ומשגיח על כל הבריאה כולה מתחילתה ועד סופה, ולכן מוזכר בתורה יציאת מצרים חמישים פעמים כי שם הקב"ה הראה לכל העולם את ידו החזקה.

מי שיש לו תעודה לא צריך להוכיח כל פעם מחדש

מסופר על רבי ישראל מסלנט (מובא בספר "תנועת המוסר", חלק א עמי 318) שהיה נוסע מידי שנה לשבועיים של נופש והוא היה מתארח תמיד באכסנייתו של יהודי שומר תורה ומצוות. שנה אחת, גילה רבי ישראל סלנטר לחרדתו, שבעל האכסניה מתחיל להדרדר מבחינה רוחנית. בתחילה התפלל ביחידות, בהמשך החל לדלג על תפילות ובקושי הניח תפילין, שאל אותו רבי ישראל: "מה קרה לך?? אינך אותו יהודי שהכרתי..." "כבוד הרב, לא נעים להגיד", מתנצל בעל האכסניה, "אבל, האם הרב חושב שהוא האורח היחיד פה?" "מה פירוש?" תהה רבי ישראל, "אורחים רבים מגיעים לכאן", מסביר בעל האכסניה, "יום אחד הגיע לכאן יהודי פוקר, ולנגד עיני ראיתי אותו אוכל בשר בחלב, ר"ל. באותו מעמד אמר היהודי בגסות: "אם יש בורא לעולם - אחנק עם האוכל בפי, אך אם לא אחנק - היכן בורא העולם??" ואני נחרדתי. כבוד הרב, הוא אכל מאכלות אסורים ולא נחנק!!! מאז עלו בי הרהורים קשים, אם אכן יש בורא לעולם - מדוע לא המית אותו באותו רגע???

ברקע נשמעה נגינת כינור, "מהי המנגינה הזו?" שאל רבי ישראל, "זו ביתי", ענה בעל האכסניה, "היא לומדת בקונסרבטוריון כיצד לנגן בכינור", "האם היא יודעת לנגן?" המשיך רבי ישראל לחקור "ודאי! כבר שבע שנים שהיא לומדת, מאז שהיתה ילדה קטנה. אפילו תעודות יש לה!!" היתה התשובה המאושרת "האם תוכל לקרוא לה? ברצוני לבחון אם אכן מיטיבה היא לנגן", ביקש רבי ישראל, הבת המנגנת הובלה אחר כבוד אל אולם האורחים, "אביך אומר שאת

חג הפסח

יודעת לנגן, האם זה נכון?" שאל אותה הרב, "אכן כן", ענתה הבת, "האם תואילי להשמיע לי מנגינה אחת, רוצה אני לשמוע במו אוזני..." ביקש הרב, הבת סירבה, הרב חזר על בקשתו: "אביך מארח אותי באכסנייתו, אינני אדם מהרחוב, לא תסכימי להשמיע לי מספר נעימות?" אך הבת נשארה בסירובה. היא אינה מעוניינת להשמיע שום מנגינה בכינורה, שואל אותה אביה: "מה קרה? מדוע אינך רוצה לנגן?!" "אבא", התלוננה הבת המלומדת, בשביל מה הרב רוצה לשמוע אותי, כדי לדעת אם אני יודעת לנגן? בשביל זה יש לי תעודות, האם עלי לפתוח את כינורי עבור כל אחד שרוצה לראות אם מיטיבה אני לנגן? אוכל להראות לך בתעודות, בדיוק רב, כמה למדתי ועל מה נבחנתי. תעודה לא ניתנת סתם, היא ניתנת רק לבעלי ידע!!!" האב והרב שתקו, לבסוף, הפר רבי ישראל את השתיקה ושאל: "האם לדעתך צודקת בתך?" "אכן, אף אני סבור כמוה", עונה האב, "והריבונו של עולם לא צודק?" שאל רבי ישראל בכאב, "האם כל אפיקורס וכופר, שקיימים בכל דור ודור, חייבים להיחנק בזמן אכילת דברים אסורים, על מנת להוכיח שיש בורא לעולם?!" פעם אחת, לפני 3300 שנה, הוכיח הקב"ה קבל עם ועולם, "**למען תדע כי אני ד' בקרב הארץ**", ועל זה אנו מצווים יום יום: "**למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים, כל ימי חייך**". מיני אז, במשך דורות רבים, עברה המסורת מאב לבן, ועמה סיפור עשרת המכות שעברו על המצרים, המצרים מקבלים מכות והיהודים - לא! כל העם ראה בברור את יד ה', ואת זה אנו רוצים להשריש בילדינו, עשרת המכות ושאר ניסים לא ישובו הנה עבור כל כופר שישאל שאלות!! כל אדם שיתבונן ויפקח עיניים, יוכל להבין מיד מי ברא את העולם, כיצד נברא כזה עולם, האם יתכן שעולם כזה נברא לבד?? כיצד יתכן שמגרעין קטן של תפוח, שהוכנס לתוך האדמה, נוצר עץ גדול של תפוחים?? באיזה בית חרושת נוצר התפוח? על כך מגיעה הברכה, כהכרזת האמונה: "ברוך אתה ד' בורא פרי האדמה...

"בליל הסדר מסבים יחד אבות ובנים ומתבוננים ב"תעודה", דהיינו ההגדה ושאר המקורות לסיפור יציאת

חג הפסח

מצרים, ולנגד עיניהם מתגלים הניסים והנפלאות, האותות והמופתים שעשה ה' במצרים. שהרי לשם כד נעשו, כמו שנאמר, "ולמען תספר באזני בנך ובן בנך את אשר התעללתי במצרים ואת אותתי אשר שמתי בם", כשהמטרה היא: "וידעתם" - אבות ובנים - "כי אני הי" (שמות י). (ילקוט לקח טוב עמ' לח).

התעודה של בורא עולם זה יציאת מצרים

מעשה ב"חפץ חיים" זצ"ל, (תשובות והנהגות פסח עמ' תשסב) בזמן הפרעות באוקראינה שנהרגו ונטבחו רבבות יהודים על קידוש השם הי"ד, היה הקדוש ה"חפץ חיים" אצל רופא אחד שהתחיל לשאול אותו איך הקב"ה כביכול מסוגל לראות היאך מייסרים את עמו באכזריות שכזו ולשתוק על כך. רבינו החפץ חיים זצ"ל נתעטף בשתיקה ולא השיב לו. אמר הרופא תאמין לי שאני מתחיל לפקפק אם יש אלקים בעולם, השיב לו החפץ חיים זצ"ל אני מפקפק אם אתה רופא או לא, מיהר הרופא להראות לו תעודה תלויה על הקיר המאשרת שהוא רופא מוסמך, הח"ח זצ"ל הסתכל וראה שתאריך כתיבת התעודה הוא מלפני ארבעים שנה, ואמר לרופא יתכן שבשעתו אכן הוכחת שאתה יודע לרפא, אבל מנין לי לדעת שעכשיו אתה עדיין רופא, השיב הרופא שאין שום טעם לערוך כל פעם בחינות אלא מספיק שנבחן פעם אחת בשעתו.

א"ל החפץ חיים זצ"ל תדע לך שגם לגבי הקב"ה כן הוא, לפני שמסר לנו את התורה והעמידנו בנסיונות הרבה מתוך הסתר פנים, הראה לנו נסים ונפלאות להוכיח שהוא שולט ומשגיח על כל העולם הזה, ואמר לנו כביכול זוהי התעודה שלי, שאני שולט ומשגיח בעולם, ועליכם למסור ידיעה זו לדורות הבאים אחרים עד עולם, ולכן אע"פ שהיום רצונו יתברך לנהוג בהסתר תוך הסתר, עד שצריך מסירות נפש בחיים כדי לקיים תמיד את רצונו, אבל כביכול התעודה היא הנסים שארעו בשעת יציאת מצרים.

ובכל דור בליל ט"ו בניסן עלינו להאריך בסיפור נפלאות שעשה ה' במצרים שהיא התעודה שלו, וזהו מה שאמרו חז"ל **בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאלו הוא יצא**

חג הפסח

ממצרים, שהנסים והנפלאות שעשה הקב"ה מתחילה למען כל בית ישראל, לא רק אלו שהיו אז אלא למען כל הדורות שיעמדו עד זמנינו, ולכן נחשב הדבר כאילו היינו אנו בעצמנו עבדים במצרים ויצאנו משם בניסים שהראה הקב"ה, ולא רק לדור ההוא אלא גם לנו, וגם אותנו גאל עמהם הקב"ה.

התורה מצווה לזכור בכל יום יציאת מצרים

והתורה מצווה אותנו לזכור בכל יום את יציאת מצרים כמו שכתוב "**למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך**" ועל ידי שאנחנו נזכור תמיד את הניסים הגדולים שעשה הקב"ה בזמן יציאת מצרים אז אנחנו נחזק ונשריש בלב שלנו את האמונה בבורא עולם שהוא משגיח והוא שולט על כל הבריאה כולה.

כל השנה מצוה לזכור את יציאת מצרים אבל בליל הסדר המצוה היא לספר

ואומרים רבותינו ז"ל שבכל השנה יש מצוה לזכור את יציאת מצרים, אבל יש לילה אחד בשנה שלא מספיק לזכור בלב את יציאת מצרים, אלא יש מצוה לספר את סיפור יציאת מצרים, וכמו שכתוב בהגדה של פסח "**ואפילו כולנו חכמים כולנו נבונים כולנו יודעים את התורה מצוה עלינו לספר ביציאת מצרים**"

"**וכל המרבה לספר בסיפור יציאת מצרים הרי זה משובח**" ועוד בתקופת בית המיקדש היו באים כל היהודים לירושלים לבית המיקדש להקריב את קורבן פסח, והיו קוראים את ההגדה של פסח.

למה נקרא חג הפסח, פה-סה

ואנחנו רואים שאף על פי שבתורה מוזכר כמה שמות לחג הפסח, **חג המצות, חג הפסח, חג האביב, חג החירות** אבל מדוע נשתרש אצל עם ישראל לקרוא לחג רק חג הפסח? ודבר שני הרי קורבן פסח היה נאכל רק בלילה הראשון אבל את המצות אוכלים כל שבעת ימי החג, ויותר היה ניראה לקרוא לחג, חג המצות מאשר חג הפסח? **אלא שבגלל שהמצוה הכי גדולה בחג היא לספר סיפור יציאת מצרים כמ"ש והגדת לבנך ביום ההוא**

חג הפסח

לאמר ודרשו חז"ל בשעה שמצה ומרור מונחים לפניך, ולכן נתשרש שם החג פסח, שהפירוש שלו פה- סח, הפה סח ומספר את הניסים הגדולים שהקב"ה עשה ביציאת מצרים וכך תתחזק האמונה בבורא עולם.

ואם נתבונן ניראה שכל המצוות בליל הסדר קשורות לפה, הדיבור אכילה ושתיה, דיבור על ידי סיפור יציאת מצרים בפה, אכילת מצה בפה, אכילת מרור בפה, שתיית ארבעה כוסות של יין בפה, ולכן נקרא פה- סח שבפסח כל המצוות הם תלויות בפה.

אור לארבעה עשר בודקין את החמץ לאור הנר

כתוב במשנה במסכת פסחים **פסחים ב ע"א "אור לארבעה עשר בניסן בודקין את החמץ לאור הנר"**, ליל בדיקת חמץ הוא לילה קדוש מאוד, ותיקנו רבותינו ז"ל תלמוד בבלי מסכת פסחים דף ו עמוד ב שאחרי שאדם סיים לבדוק את החמץ שיאמר את הנוסח הזה **כל חמירא דאיכא ברשותי דחזיתיה ודלא חזיתיה דבערתיה ודלא בערתיה לביטיל ולהווה כעפרא דאערא**, הפירוש של זה הוא: כל חמץ ושאור שיש ברשותי שראיתי אותו ושלא ראיתי אותו שביערתי אותו ושלא ביערתי אותו יהיה בטל כעפר הארץ. ולכאורה צריך להבין מדוע תיקנו חכמים לומר את הנוסח של ביעור חמץ בלשון ארמית ולמה לא תיקנו לומר בלשון הקודש?

למה תיקנו את תחילת ההגדה בארמית הא לחמא עניא

ועוד צריך להבין הרי ידוע שאנשי כנסת הגדולה הם חיברו את ההגדה של פסח, וההגדה פותחת **"הא לחמא עניא די אכלו אבהתנא בארעא דמצרים"** ולכאורה גם כאן צריך להבין מדוע תיקנו חכמים את תחילת ההגדה בלשון ארמית ולא בלשון הקודש?

אלא הגמרא במסכת שבת בדף יב אומרת שהסיבה שתיקנו את נוסח התפילה בלשון הקודש ולא בלשון ארמית מכיון שמלאכי השרת אינם מבינים בלשון ארמית אלא רק בלשון הקודש, ובגלל שהמלאכים הם מעלים את התפילה לשמים, והמלאכים בשמים אינם מבינים לשון ארמית, לכן התפילה ניתקנה בלשון הקודש, והרי

חג הפסח

ידוע שהקדיש ניתקן בלשון ארמית ולמה ניתקן הקדיש בלשון ארמית ? אלא מכיון שאת הקדיש המלאכים לא מעלים, אלא הקב"ה יורד בכבודו ובעצמו ומעלה את הקדיש כי הקדיש הוא שבח גדול מאוד לקב"ה.

בליל בדיקת חמץ ובליל הסדר הקב"ה יורד בעצמו ומעלה את התפילות

ואומר בספר **"שארית מנחם"** מווזניץ (עמ' ט) שבכל השנה כל התפילות שלנו עולות לשמים על ידי המלאכים אבל **יש שני זמנים בשנה שהקב"ה יורד בעצמו ומעלה התפילות והבקשות שלנו**, הזמן הראשון הוא בליל בדיקת חמץ, ולכן אומרים את הנוסח אחרי בדיקת חמץ בלשון ארמית **כל חמירא דאיכא ברשותי**, והלילה השני שהקב"ה יורד בעצמו ומעלה את התפילות והבקשות שלנו הוא בליל הסדר שיהודי קורא את ההגדה של פסח ואומר **"הא לחמא עניא די אכלו אהבתנא בארעא דמצרים"** כי הקב"ה יורד בכבודו ובעצמו ומברך את האדם שמספר סיפור יציאת מצרים ולכן תיקנו חכמים לומר שני דברים אלו דוקא בלשון ארמית.

בשעה שיהודי קורא את ההגדה הקב"ה יורד לשמוע

ואומר רשב"י בזוהר הק' (רעיא מהימנא בא) שבליל הסדר בשעה שיהודי קורא את ההגדה של פסח הקב"ה קורא לכל פמליא שלו לכל המלאכים ואומר להם בואו ותירדו איתי לארץ ונשמע איך מקלסים אותי בני, ואומר הזוהר הקדוש שבשעה שיהודי קורא את ההגדה של פסח ומספר את סיפור יציאת מצרים אז הקב"ה מברך אותו בשבעים ברכות.

למה נקרא הלילה הראשון של חג הפסח ליל הסדר?

הלילה הראשון של חג הפסח נקרא ליל הסדר, והמקור הראשון שמצאנו שקוראים ללילה הראשון של חג הפסח ליל הסדר הוא בספר האורה שמיוחס לרש"י לפני בערך אלף שנים, בהלכות קידוש שם מוזכר המקור הראשון לביטוי ליל הסדר, וזה לשונו **ואינו אוכל עד שיסדור הסדר**, וכן מצאנו בתוספות במסכת פסחים קיד ע"א **הרב יוסף עשה בסדרו**.
והטעם לכך, כי חז"ל תיקנו לנו שאת

חג הפסח

כל המצוות של ליל החג יש להם סדר מסויים וחייב לעשות את המצוות שבליל החג לפי הסדר **קדש ורחץ כרפס יחץ מגיד רחצה מוציא-מצה מרור כורך שולחן-עורך צפון ברך הלל נירצה**, וכו', ואם קיים את המצוות שלא לפי הסדר לא יצא ידי חובה.

סדר ר"ת סוד דרש רמז

וכתב בהגדת **"בית ישראל"** שהטעם שנקרא הלילה הראשון ליל הסדר מכיון שבתורה הקדושה יש **פרד"ס** רבדים, **פשט רמז דרש סוד**, וליל הסדר יש בו סודות עמוקים מאוד, וכדי להבין את המהות של ליל הסדר זה רק על פי הסוד הדרש והרמז, **ולכן נקרא ליל הסדר, כי סדר ר"ת סוד דרש רמז**, ללמדנו שבלילה הזה אל תסתפק בפשט הדברים אלא תתעמק בפנמיות של הדברים.

גם מה שניראה לך שהולך לא לפי הסדר דע לך זה הסדר הנכון

ועוד טעם למה נקרא ליל הסדר? אומר **רבינו השפת אמת** (שה"ג תרנ"ד שם) שלפעמים אדם רואה שכל מיני דברים בחיים לא הולכים לפי הסדר שהוא רצה ותיכנן ויש לאדם עצבות בלב למה הדברים לא הולכים לפי הסדר שהוא רוצה, אבל אם יש לאדם אמונה שלימה בבורא עולם, אז הוא יודע שמה שהקב"ה עושה זה הסדר הטוב ביותר בשבילו, ולכן באו חז"ל ואמרו שהלילה הראשון של החג נקרא ליל הסדר שהרי לכאורה בליל הסדר לא עושים לפי הסדר הרגיל אלא משנים מהסדר הרגיל של כל השנה כולה, שבכל השנה אוכלים חמץ ומצה ועכשיו אוכלים רק מצה, לכן באו חז"ל ואומרים שדוקא בגלל זה נקרא ליל הסדר, **שגם אם ניראה לך שהדברים לא בסדר שאתה רוצה, תדע לך שזה הסדר הנכון, כי כל מה שהקב"ה עושה זה הסדר הנכון והטוב ביותר בשביל האדם.**

וזה לשון ה'שפת אמת' (שה"ג תרנ"ד שם) "כל תהלוכות הגלות היה הכל סדר מיוחד; שלא נאמר כי קרה סיבה ששלט פרעה על בני ישראל, רק הכל היה בכוונה מכוונת כמ"ש לאברהם בברית בין הבתרים. ואפי' כל פרטי העינוים וקושי העבודה הי' הכל בסדר מיוחד. והלא כל סיפורי הגדה

חג הפסח

הם מתהלוכות ענים וצעקתם. והוא בכלל סיפור יציאת מצרים, שהכל היה בהשגחת השי"ת לטובת בני ישראל. לכן המצוה על מצות ומרורים, שיש לשבח על הגלות כמו על הגאולה... הכל נערך על פי תכנית וסדר מדויקים כחוט השערה, שקבע הקב"ה בתורה הקדושה...!

וממשיך ה'שפת אמת' ואומר אך יש דורות שסדר הנכון להם הוא הגלות. ויש שמיוחדין אל החירות והגאולה, כפי דעת היודע תעלומות... שהקב"ה הוא היודע לסדר לכל דור, סדר הטוב לו יותר מכל הסדרים. והכל בחסד כמ"ש הנוהג בחסדו כל דור...

אתה עושה סדר לעצמך לכל השנה כולה, מי שהאמונה שלו מוחלטת או גם בעניני העוה"ז לא יהיה לו ספיקות

ועוד טעם למה נקרא ליל הסדר? אומר **רבי אהרון מקרלין בסיפרו "בית אהרן"** (לפסח ד"ה ליל שימורים) שכפי שעושה את ליל הסדר, כך מסדר הוא לעצמו את כל השנה.

הקללה הכי גדולה לאדם בעולם הזה שבכל דבר יש לו ספיקות, וכל מה שבא לעשות אחר כך מתחרט וחוזר בו, מתי שיש לאדם ספיקות בלב אין לו מנוחה כלל יש לו מחשבה ללכת למקום מסוים ומתחיל ללכת ואחר כך מתחרט וחוזר בחזרה, ושוב פעם רוצה ללכת ושוב פעם חוזר בו או שרוצה לקנות דבר מסויים ואחר כך חוזר בו ושוב פעם מתחרט ורוצה לקנות את הדבר, וזה מה שכתוב בתורה **יככה ה' בתמהון לבב** מהו תמהון לבב זה הספיקות שיהיה לאדם ספיקות בכל דבר, ומתי באים על האדם ספיקות בעניני העולם הזה? מתי שיש לאדם ספיקות באמונה בבורא עולם אז העונש שלו שגם בעניני העולם הזה שיהיה לו ספיקות.

אבל אם אדם רוצה שלא יהיה לו ספיקות בענייני העולם הזה, מה יעשה? יחזק את האמונה שלו בבורא עולם שהאמונה שלו תהיה מוחלטת וחזקה בלי שום ספק ואז יזכה שגם בענייני העולם הזה לא יהיה לו שום ספיקות, וכל מה שיעשה, יעשה בלב שלם, **ולכן הלילה הראשון של חג הפסח נקרא ליל הסדר כי על ידי שמספר סיפור יציאת מצרים ומחזק את הלב שלו באמונה בבורא עולם הוא**

עושה לעצמו סדר לכל השנה כולה שאם אין ספיקות באמונה לא יהיה ספיקות גם בענייני העולם הזה.

וכן כתב בקונטרס "קדושת ליל הסדר" **והלילה הזה הוא סדר על כל השנה, ובלילה הזה תלוי התנהגותו ודיבוריו ומעשיו של האיש הישראלי לכל השנה,** ואם בלילה הזה הוא משכיל בדעתו להתבונן שכדאי לו שיתנהג כראוי כי זה יגרום לו אחר כך שינוי לטובה על כל השנה כולה, נמצא שלילה הזה הוא הגורם ומשליט סדר איך יתראה בס"ד כל השנה לכן שפיר נקרא ליל הסדר.

שאתה רואה סדר סימן שמישהו עשה את הסדר

ועוד טעם למה נקרא ליל הסדר? אומר **רבינו המהר"ל מפראג** בהקדמה לספרו גבורות ה', **שהטבע בעולם מתי שאדם רואה דבר שהוא מסודר בסדר מופתי ומדויק אז הוא מבין שיש מישהו שעומד מאחורי הדבר הזה כי דבר שנעשה מאליו לא יכול להיות שיהיה מסודר בדיוק גדול וכשמתבוננים בכל הניסים שהקב"ה עשה ביציאת מצרים רואים שהכל נעשה בסדר מסויים ובדיוק גדול, ולכן נקרא ליל הסדר שעל ידי שרואים שיש סדר בעולם זה מראה שיש בורא לעולם.**

וזה הענין שליל חג הפסח נקרא ליל הסדר שביציאת מצרים ובעשרת המכות רואים שהקב"ה הביא את המכות בסדר מדוייק וכשרואים שיש סדר בבריאה מיד מבינים שיש בורא לעולם שהוא מסדר את כל הבריאה. וכשם שהטבע מתנהל לפי סדר קבוע. כך כל הניסים שארעו מיציאת מצרים ועד היום, אין בהם חלילה, שום דבר מקרי, אלא הכל מתרחש לפי סדר מסוים, ואע"פ שלא תמיד מבינים אנו את הסדר הזה.

ביציאת מצרים רואים שיש סדר בעולם ואין הפקרות

ועוד אומרים רבותינו ז"ל שליל הסדר מלמד שבעולם שלנו יש סדר, וזה הנושא הכי חשוב בחיים שאדם ידע בבירור שיש סדר בעולם, למה בני אדם מלאים בחרדות? כי הם חיים בתחושה שכביכול אין סדר בעולם, וכל אחד עושה מה שהוא רוצה, אבל ביציאת מצרים אנחנו לומדים שיש סדר בעולם, עם ישראל היו עבדים במצרים במשך מאתים ועשר שנים

חג הפסח

והקב"ה הוציא את בני ישראל ממצרים ועל פי השכל מי היה צריך להישאר היום קיים, האמפריא המצרית או אותו עם קטן שנדד במדבר? ודאי האמפריא המצרית, אבל אנחנו רואים שהמצרים נכחדו מן העולם אבל עם ישראל עדיין חי וקיים, ובחג הפסח אנחנו רואים שיש סדר בעולם ואם יש סדר בעולם סימן שיש מישהו שעושה את הסדר וזה בורא עולם.

ועוד אומרים רבותינו ז"ל שמיציאת מצרים לומדים שיש סדר בעולם ואין הפקרות ויש דין ויש דיין וכמו שהקב"ה הביא את עשרת המכות על פרעה ועל מצרים כך עתיד אדם לתת דין וחשבון על כל מעשה שעשה והקב"ה משגיח על כל הבריאה ומי שעושה טוב הוא יקבל טוב וכן להיפך ולכן נקרא ליל הסדר שמיציאת מצרים רואים שיש סדר בעולם ואין הפקרות.

היה דלי של צבע על הגג ובאה הרוח והפילה את הדלי וניישפך הצבע על הקרות

בספר חובת הלבבות שער היחוד פ"ו מסופר שפעם אחת בא איזה גוי לאחד מחכמי ישראל וטען בפניו שהעולם ניברא מאליו וח"ו אין בורא לעולם, מה עשה אותו חכם יהודי לקח את אותו גוי לאיזה בית שאיזה צייר מיוחד צייר ציורים מרהיבים ויפים מאוד על כל קירות הבית ושאל החכם היהודי את אותו גוי איך הציורים האלו ואותו גוי התפעל מאוד מהציורים ואמר לו החכם היהודי לאותו גוי אתה יודע איך נהיו הציורים האלו? איזה אדם הניח על הגג כמה פחים של צבע ובאה רוח חזקה והפילה את הפחים של הצבע וכל הצבע נישפך ומזה הציורים היפים האלו אמר לו אותו גוי לחכם היהודי לא יכול להיות דבר כזה אם הצבע היה נישפך אז היה תערובת של כמה צבעים אבל כאן רואים ציור שהוא מדויק מאוד וכל צבע עומד בפני עצמו ולא יכול להיות ציור שהוא כל כך מסודר ומדויק שנעשה לבד אמר לו החכם היהודי לאותו גוי ישמעו אוזניך מה שפיך מדבר אתה אומר **מתי שרואים דבר שהוא נעשה בסדר מדויק זה בטוח לא נעשה מאליו אלא יש מישהו שעשה את זה** אתה עומד ומסתכל על הבריאה ואתה רואה איזה יופי של הבריאה הצמחיה והעצים והבעלי

חיים והשמש זורחת והרים וגבעות ואתה רואה שהכל בסדר מדויק, וכי יעלה על דעתך שכל זה נעשה לבד הרי אתה בעצמך אמרת שכל דבר שנעשה בדיוק גדול חייב שמישהו עומד מאחורי הדבר, וכן ואם יתבונן האדם על גופו איך הגוף מתפקד הכל בסדר מיוחד ומכוון וכי יעלה על דעתך שהאדם ניברא מעצמו ואין מישהו שעומד אחרי כל הבריאה, וכמו שאמר איוב "מבשרי אחזה אלוה" אלא שזה דבר ברור שרואים דבר שנעשה בסדר מדויק ביותר יש מישהו שיצר ועשה אותו, וזה מה שאמר דוד המלך **"כי אראה שמיך מעשה אצבעותיך ירח וכוכבים אשר כוננת ה' אדוננו מה אדיר שימך בכל הארץ"**, מה רבו עשיך השם כולם בחכמה עשית.

ליל שימורים הוא לה'

ליל הסדר נקרא ליל שימורים כמו שכתוב בתורה **"ליל שימורים הוא לה'** " שמות יב, מב ורבותינו ז"ל דרשו מה הפירוש ליל שימורים, לילה שהקב"ה שמר אותו מבריאת העולם לזמן של ברכה עבור עם ישראל, וכך אומרת הגמרא במסכת ראש השנה יא, ע"ב נאמר: "לַיל המשומָר ובא מִששת ימי בראשית".

והגמרא במסכת פסחים דורשת על הפסוק **ליל שימורים הוא לה'** אמר רב נחמן לילה שהוא משומר מן המזיקין לילה, שהקב"ה שמר אותו מששת ימי בראשית לזמן של ניסים ונפלאות, אנחנו רואים שמזמן בריאת העולם נקבע שליל הסדר ליל טו' בניסן נחקק לזמן של ברכה.

כתוב במדרש תנחומא בא ט שתשעה דברים קרו בליל הסדר ליל ט"ו בניסן

הדבר הראשון ברית בן הבתרים כתוב בתורה שהקב"ה כרת ברית עם אברהם אבינו שמזרעו של אברהם ייצא העם המובחר ושזרעו של אברהם אבינו יקבלו את התורה הקדושה, ומתי היה ברית בין הבתרים בליל הסדר.

הדבר השני שקרה בליל הסדר אברהם ניצח את ארבעת המלכים, כתוב בתורה שאברהם אבינו יצא להילחם בחמשת המלכים שהיו גיבורים גדולים מאוד והם היו מאות אליפים של חיילים ואברהם אבינו יצא הוא ועבדו אליעזר לבד והקב"ה עשה נס גדול לאברהם

חג הפסח

אבינו, והוא ניצח במלחמה ונעשה קידוש השם גדול בעולם ואומרים חז"ל שאותו לילה שאברהם ניצח במלחמה את חמשת המלכים היה ליל הסדר.

הדבר השלישי שקרה בליל הסדר שבאו המלאכים לבשר את אברהם על לידת יצחק וכן אנחנו רואים בתורה שהקב"ה שלח מלאכים לבשר את אברהם אבינו על לידת יצחק ואומר המדרש שאותו יום שבאו המלאכים לבשר את אברהם על לידת יצחק היה חג הפסח, וכמו שמובא בחז"ל שאמר אברהם לשרה **לושי ועשי עוגות ואומר המדרש** בב"ר פמ"ח י"ב **ששרה הכינה למלאכים מצות**, והמלאכים אמרו לאברהם כעת חיה ולשרה בן ושנה אחר כך בליל הסדר נולד יצחק אבינו.

הדבר הרביעי שקרה בט"ו בניסן שנולד יצחק אבינו.

והדבר החמישי שיצחק בירך את יעקב בברכות ויתן לך האלוקים מטל השמים ורוב דגן ותירוש זה היה בליל הסדר שאמר יצחק לילה זה כל טללי ברכות פתוחים בשמים לקבל הברכות והתפילות,

וכן אנחנו רואים בתורה שבשעה שיצחק אבינו הרגיש שמתקרב זמן פטירתו מן העולם קרא יצחק לעשו בנו הגדול ואמר לו לך תצוד לי צייד ותעשה לי מטעמים אשר אהבתי בעבור תברכך נפשי בטרם אמות, ורבקה אימנו ראתה כל זה ברוח הקודש ומיד אמרה רבקה ליעקב ועתה בני שמע בקולי לך אל הצאן וקח לי משם שני גדיי עזים טובים ואעשה אותם מטעמים לאביך.

אמרה רבקה ליעקב, בני, הלילה הזה אוצרות טללים נפתחים בו, העליונים אומרים שירה, הלילה הזה עתידים בניך להגאל, הלילה הזה עתידין לומר שירה, ובנתיים עשיו הלך לצוד צייד ואחרי שתפס צבי אחד היה קושר אותו לעץ והיה הולך לצוד את הצבי השני והיה בא מלאך והיה מתיר את הקשר של הצבי וכך התעכב עשיו זמן ארוך ובנתיים בא יעקב וקיבל את הברכות מיצחק.

ואומר המדרש למה אמרה רבקה ליעקב תיקח שני גדיי עזים וכי יצחק אבינו היה אוכל כמות כל כך גדולה של שני גדיי עזים? אלא אומר המדרש בפרקי דרבי אליעזר (פרק לב) והובא רש"י (בראשית כז, ט) אותו יום היה ערב פסח ובפסח היו מקריבים שני

חג הפסח

קורבנות אחד קורבן פסח והשני קורבן חגיגה ולכן לקח יעקב שני גדיי עזים, ויצחק אבינו ידע שהזמן שיש בו את העת רצון הכי גדול בשמים שבו נפתחים כל שערי הברכות בשמים זה בליל פסח ולכן בחר יצחק לברך דוקא בליל פסח שזה זמן של עת רצון, ואנחנו רואים שעוד קודם זמן של יציאת מצרים,כבר חג הפסח היה זמן של ברכה ויצחק אבינו בירך את יעקב בליל הסדר ואמר לו "ויתן לך האלוקים מטל השמים ומשמני הארץ ורוב דגן ותירוש יעבודך עמים וישתחוו לך לאומים" ואומר המדרש ששאל הקב"ה את יעקב מתי תירצה שהברכות שבירך אותך יצחק יתקיימו אמר יעקב בביאת המשיח.

וכן כתב בתרגום רבי יונתן בן עוזיאל "יום שקרא יצחק אבינו לעשו לברכו - ארבעה עשר בניסן היה, וכך אמר לו: 'בני! בלילה הזה כל העולם כולו אומרים בו הלל, ואוצרות טללים נפתחים בזה הלילה - עשה לי מטעמים, ואברכך', הלך עשו להביא ונתעכב. בנתיים אמרה רבקה ליעקב: 'בני! הלילה הזה - אוצרות טללים נפתחים בו. העליונים אומרים בו שירה, בלילה הזה עתידים בניך להיגאל ולומר שירה. עשה מטעמים לאביך ויברכך! ' הלך יעקב והביא שני גדיי עזים, אחד כדי שישבע והשני כנגד קורבן פסח."

והדבר השישי שבט"ו בניסן יעקב אבינו נאבק עם המלאך שהיה שרו של עשיו ויעקב ניצח את המלאך ויאבק איש עימו עד עלות השחר.

והדבר השביעי שקרה בטו בניסן שיצאו בני ישראל מארץ מצרים ויצאו מעבדות לחירות.

והדבר השמיני שהקב"ה היכה את סנחריב והרג את כל המאה שמונים וחמש אלף חיילים של סנחריב, וכך מסופר בגמרא במסכת סנהדרין צד ע"ב שסנחריב מלך בבל כבש את כל העולם ואחרי שכבש את כל העולם היה בדרך לירושלים עם מאה שמונים וחמש אלף ראשי גייסות כדי להחריב את בית המיקדש ובאותו זמן היה מלך צדיק על ירושלים קראו לו חזקיהו מלך יהודה וכששמע חזקיהו המלך שסנחריב מלך בבל בדרך לירושלים כדי להחריב את בית המקדש מה עשה חזקיהו המלך נעץ חרב בפתח של בית המדרש ואמר כל מי שלא ילמד תורה ידקר בחרב וכל עם ישראל ישבו ולמדו

חג הפסח

תורה יומם ולילה, וכל בתי כנסיות היו מלאים, וכשהגיע סנחריב לירושלים אותו לילה היה ליל הסדר ואחרי שחזקיהו המלך סיים את ההגדה של פסח מרוב שחזקיהו בטח בהקב"ה הוא לא דאג, אלא הלך לישון ובאותו לילה הקב"ה הרג את כל החיילים של סנחריב, והשאיר הקב"ה בחיים רק את סנחריב ואת שני בניו.

והמדרש אומר איך הקב"ה הרג את כל חיילי סנחריב על ידי מלאכים שהקב"ה הוריד מלאכים מן השמים והם הרגו את כל חיילי סנחריב, והגמרא אומרת על הפסוק "**וחובל עול מפני שמן**" חובל עולו של סנחריב מפני השמן שהיה דולק בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, והגמרא אומרת שהיה סנחריב הולך בדרך חזרה עם שני בניו אמר סנחריב שהוא נודר נדר לעבודה זרה שאם יגיע בשלום לבבל הוא יקריב את שני בניו קורבן לעבודה זרה שמעו את זה, שני בניו מה עשו קמו, והרגו את אבא שלהם הרגו את סנחריב, והגמרא אומרת שחשב הקב"ה לעשות את חזקיהו המלך משיח ואת המלחמה של סנחריב למלחמת גוג ומגוג, אלא בגלל שחזקיהו המלך לא אמר שירה לקב"ה על שהציל את עם ישראל מסנחריב, לכן לא זכה חזקיהו להיות מלך המשיח, ומכאן למדו חכמים שהקב"ה עושה נס צריך לומר שירה לקב"ה ולכן תיקנו חכמים לומר הלל בליל הסדר לומר שירה לקב"ה על כל הניסים שעשה לאבותינו ביציאת מצרים.

הדבר התשיעי שקרה בליל הסדר שהקב"ה היכה את כל החיילים של ססירא שבא להילחם בעם ישראל, וכך מסופר בנביא בספר שופטים (ה כ) על סיסרא שהיה שר צבא של מלך כנען וסיסרא היה גיבור גדול מאוד עד שהגמרא אומרת שכל המלחמות שהיה יוצא היה מנצח ניצחון גדול ושיצא סיסירא להילחם בעם ישראל מה עשה הקב"ה היכה את סיסרא על ידי הכוכבים שהכוכבים הכניסו חום גדול בכל המרכבות של ברזל של סיסרא וכל חייליו וכך הם נישרפו וכך כתוב בנביא "**הכוכבים ממסילותם** נילחמו" ואומרים חז"ל שאותו לילה שססירא בא להליחם בעם ישראל היה ליל הסדר.

והדבר העשירי יהיה בזמן ביאת המשיח שבליל הסדר יבנה בית המקדש

חג הפסח

השלישי כמבואר בסוכה מא א.
אז אנחנו רואים שלאורך כל הדורות הקב"ה עשה ניסים גדולים מאוד לעם ישראל בליל הסדר כי ליל הסדר הוא זמן שהקב"ה שמר אותו מבריאת העולם לזמן של ברכה ליל שימורים הוא לה' לילה שהקב"ה שמר אותו מפני המזיקין לילה שהקב"ה שמר אותו לזמן של ברכה מבריאת העולם.
ואומר רבי שמעון בר יוחאי שכל יהודי צריך להיות מאוד זהיר בליל הסדר להוציא מפיו רק ברכות ורק דברים טובים כי זה זמן של עת רצון ששערי הברכות פתוחים בשמים, וכל אבא יברך את ילדיו בליל הסדר כמו שבירך יצחק את יעקב אבינו.
וכתוב בזוהר הקדוש שכל יהודי שצריך ישועה באיזה דבר יתפלל ויבקש מהקב"ה בליל הסדר כי זה זמן ששערי שמים פתוחים לקבל את התפילות, ואומר רשב"י שכמו שביציאת מצרים הקב"ה התנהג בליל הסדר עם עם ישראל מעל הטבע כך בכל שנה שמגיע ליל הסדר הקב"ה מתנהג עם כל יהודי מעל הטבע.

אני ולא מלאך אני ולא שרף אני ולא שליח:

בהגדה של פסח כתוב "**ויוציאנו ה' ממצרים לא על ידי מלאך ולא על ידי שרף ולא על ידי שליח אלא הקב"ה בכבוד ובעצמו ירד והציא את בני ישראל מארץ מצרים**", ואומר **הבן איש חי** לא על ידי מלאך כמו בזמנו של סנחריב שהיכה את חיילי סנחריב על ידי המלאכים, ולא על ידי שרף כמו בזמנו של סיסרא שהקב"ה היכה אותם על ידי הכוכבים שהכניס בהם חום ואש שחיממו את המרכבות של חיילי סיסרא וכולם נישרפו וזה הפירוש לא על ידי שרף, ולא על ידי שליח כמו בזמן אברהם שיצא להילחם במלחמה נגד ארבעת המלכים וניצח ואברהם אבינו היה השליח של בורא עולם, אבל הנס של יציאת מצרים לא היה כך אלא הקב"ה בכבודו ובעצמו עשה את כל הנסים של יציאת מצרים כמ"ש ועברתי בארץ מצרים אני ולא מלאך אני ולא שרף אני ולא שליח אני ה' ואין אחר עימדי.

מדוע משה רבינו לא מוזכר בהגדה?:

הגאון מוילנא פירוש הגר"א משם תלמידו להגדה ד"ה ויוציאנו ה' באוצר פירושים להגדה איזנשטיין עמוד314 כותב שאע"פ שכל הניסים שהיו

חג הפסח

במצרים היו על ידי משה רבנו אבל יציאת מצרים היתה רק על ידי הקב"ה לבדו כמ"ש בהגדה לא על ידי מלאך ולא על ידי שרף ולא על ידי שליח אלא הקב"ה בכבודו ובעצמו ולכן בהגדה של פסח שהיא מדברת על יציאת בני ישראל ממצרים לא מוזכר שמו של משה רבנו כי יציאת מצרים היתה אך ורק על ידי הקב"ה בכבודו ובעצמו כי אילו משה רבנו לבד היה גואלם ממצרים היינו ח"ו אומרים כיום שאין לנו צדיק כמשה רבנו מי ילך בעדנו? כטעותם של בני ישראל במדבר שכאשר ראו כי בושש משה לרדת מן ההר מיד נתייאשו והלכו ועבדו עבודה זרה, כשראה הקב"ה שלעתיד לבוא יבואו צרות וגלויות על עם ישראל ולכן אם נשריש בתוכנו כי לא משה היה זה שהוציאם ממצרים אלא רק הקב"ה בכבדו ובעצמו אז וידעתם כי אני ה' ובזה יתחזקו ויחזיקו מעמד שאף על פי שאין לנו מנהיג כמשה רבנו אין לנו להתייאש כי הכל תלוי בנו אם נצעק אל ה' הוא יבוא ויגאלנו כמו ביציאת מצרים שעלידי שבני ישראל צעקו לבורא עולם כמ"ש ויצעקו בני ישראל אל ה' ומיד כתוב ותעל שועתם אל האלוקים ומיד הוציאם הקב"ה בכבודו ובעצמו ממצרים.

מלך לא נותן רק מטבע אחד:

מעשה במלך אחד גוי שהיה אוהב מאוד את היהודים אבל המשנה למלך היה שונא את היהודים ומדבר עליהם כל הזמן רע לפני המלך עד שיום אחד, אמר המלך למשנה למלך למה אתה שונא את היהודים הרי היהודים הם מאוד חכמים אמר המלך למשנה למלך אתה רוצה שאני יוכיח לך כמה היהודים חכמים תצא מהארמון לרחוב ושתיראה יהודי תכניס אותו לארמון ואני יוכיח לך כמה שהיהודים חכמים יצא המשנה למלך וראה איזה ילד יהודי מיד קרא לו והכניס אותו לפני המלך שאל המלך את הילד מי ברא את העולם מיד ענה לו הילד היהודי הקב"ה הוא ברא את העולם, שאל המלך את הילד וכמה זמן לקח לו לברוא את העולם אמר לו כתוב בתורה שישה ימים, כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ, ואחרי שסיים לברוא את העולם מה בורא עולם עושה? אמר הילד למלך אדוני המלך יכול לקום רגע מהכיסא אמר המלך כן ומיד קם המלך ואיך שקם המלך

חג הפסח

קפץ הילד וישב על הכיסא של המלך אמר הילד זה מה שהקב"ה עושה מאחרי שסיים לברוא את העולם, הוא משפיל גאים ומגביה שפלים, ואם אתה לא תתנהג טוב ותתגאה אז גם אותך הקב"ה יוכל להוריד אותך מהגדולה שלך והדברים שאמר הילד למלך מצא חן בעיני המלך ואמר המלך למשנה למלך תן לילד מטבע אחד זהב ותשלח אותו לדרכו אמר הילד אני לא רוצה לקחת את המטבע שאל אותו המלך מדוע? למה אתה לא רוצה לקחת את המטבע? אמר לו הילד למלך אדוני המלך אני הייתי צריך להגיע לבית ואבא שלי מחכה לי ועכשיו אני התעכבתי ואבא שלי דואג ומחכה לי בבית ואם אבא שלי ישאל אותי למה התעכבת ואיחרת ואני יגיד לאבא שלי שהייתי בארמון של המלך וישבתי על הכיסא של המלך והמלך נתן לי מטבע אחד אז אבא שלי לא יאמין לי כי אבא שלי יגיד לי היית בארמון של המלך וישבת על הכיסא של המלך וקיבלת רק מטבע אחד, לא יכול להיות, הדברים מצאו חן בעיני המלך אמר המלך למשנה למלך תן לו אלף זהובים.

הנמשל: שמגיע ליל הסדר כל שערי השמים פתוחים לקבל את התפילות שלנו הלילה שיש בו את העת רצון הכי גדול בשנה לקבל את התפילות יותר מיום הכיפורים זה ליל הסדר ולכן צריך לזכור שזה הזמן שאנחנו זוכים לשבת על הכיסא של המלך ולבקש מהמלך לא מטבע אחד אלא מי שיושב על הכיסא של המלך יכול לבקש אלף זהובים ולא מטבע אחד ולכן כל יהודי כל מה שצריך ישועה יתפלל ויבקש מהקב"ה בליל הסדר.

יש ישועות קטנות כמו היין והמצה אחר כך יש קצת מרור אבל שאתה מקבל הכל באהבה אז זוכים להגיע לשולחן עורך :

בספר "נצח שבמלכות" בשם האמרי חיים מוויזניץ בשם רבינו הבעש"ט (עמ' קלו) מביא מעשה על ליל הסדר שפעם אחת היו שני עניים שהיו מקבצי נדבות אחד יהודי והשני היה גוי ושהתקרב חג הפסח אמר הקבצן היהודי לגוי תישמע בליל הסדר היהודים עושים סעודה גדולה מאוד והם מזמינים לבית שלהם כל אורח שרוצה בוא יחד איתי ותתחפש ליהודי ונלך לבית הכנסת בליל חג

חג הפסח

הפסח ובטוח יזמינו אותנו לאיזה בית לאכול הלך הגוי מיד והתחפש ליהודי והלכו שניהם לבית הכנסת ומיד אחרי התפילה התחיל הגבאי לדאוג לכל העניים מי שיארח אותם והגבאי שלח את היהודי לאיזה בית שיארחו אותו וגם את הגוי שלח לאחד הבתים של היהודים כדי לאכול שם בליל הסדר והגוי היה רעב מאוד כי חברו היהודי אמר לו אל תאכל היום כלל כי היהודים בליל פסח אוכלים הרבה מטעמים טובים והגיע הגוי ועשו קידוש ושתו כוס יין ושמח הגוי ואחרי הקידוש ורחץ רחצו ידיהם כדי לאכול את הכרפס שזה דבר שטיבולו במשקה שצריך נטילה בלי ברכה ואחר כך מביאים עלה קטן של כרפס והגוי לא מבין איפה כל האוכל שהחבר שלו הבטיח לו, ואחר כך יחץ לוקחים את המצה האמצעית וחוצים אותה לשניים ואחר כך מתחילים לקרוא את ההגדה של פסח במנגינה והגוי רעב ולא מבין מתי אוכלים ואז אחרי שמסיימים לקרוא את ההגדה של פסח שוב פעם נוטלים ידים ומברכים על נטילת ידים ואוכלים את המצה ואז הגוי לא מבין איפה כל האוכל שהחבר שלו הבטיח בנתיים אוכלים מצה לבד ואחר כך הביאו את המרור ואיך שטעם הגוי את המרירות של המרור קם ויצא מהבית והלך ליד בית הכנסת והוא מחכה לחבר שלו שיגיע והיה כועס ששלחו אותו לבית שאין שם אוכל כלל והחבר שלו היהודי לא מגיע ורק בשעת לילה מאוחרת מגיע חברו היהודי וכולו מלא בשמחה כמה אוכל טוב אכל ושואל את הגוי איך היה והגוי אומר לו אל תישאל אני הלכתי לבית שלא אכלו כלום רק בקושי חתיכה קטנה של כרפס וחתיכת מצה יבשה ומרור אמר לו היהודי מיד אחרי המרור יש שולחן עורך אם היית מחכה כמה רגעים היית זוכה לסעודת מלכים אבל בגלל שלא היה לך סבלנות אז הפסדת את הכל.

והיה אומר **האמרי חיים מוויזניץ** שמתי יהודי זוכה לראות את הברכה מהקב"ה מתי שיש לו סבלנות ויש לו אמונה חזקה בבורא עולם כי לפעמים אדם רוצה לראות מיד את הברכה ואם הוא לא רואה מיד את הברכה אלא הוא רואה את המרור אז הוא קם ובורח ומתרחק מהקב"ה אבל יהודי צריך לדעת אם יש לך אמונה חזקה בהקב"ה אז מתאזרים בסבלנות ואז

זוכים לשולחן עורך. אל תהיה כמו אותו גוי, לפעמים יש ישועות קטנות כמו היין והמצה אחר כך יש קצת מרור אבל שאתה מקבל הכל באהבה אז זוכים להגיע לשולחן עורך.

בליל הסדר צריך לזכור אל תהיה כמו אותו הגוי, אלא המתן המתן! נכון, שכך הוא דרכו של עולם, יש ישועות קטנות כדוגמת היין והכזית מצה, אבל אחר כך יש גם מרור, ואם לא מחזיקים מעמד במרור, אזי בורחים כמו הגוי. אבל כשמחזיקים מעמד במרור, אז רואים שיש גם כורך, יש מצה ומרור ביחד, נכון שיש מרור ומרירות, אבל יש גם מצה, וההרחבות והצרות כרוכים יחדיו, ואם מחזיקים מעמד - מגיעים לשולחן עורך.

חירות הנשמה:

המגיד מדובנא בפירוש על ההגדה ד"ה הא לחמא מבאר למה אומרים כהא לחמא עניא ומביא מעשה בעני שהיה מחזר על הפתחים כדי לקבץ נדבות והיה מתפרנס בדוחק גדול יום אחד אותו עני הלך בדרך ומצא יהלום גדול ויקר מאוד הלך ומכר את היהלום וקיבל תמורת היהלום מאה אלף מטבעות זהב ואותו עני נהפך לעשיר גדול מאוד, וכל שנה שהיה מגיע אותו יום שמצא את היהלום היה עושה סעודה גדולה ומזמין את כל חבריו ומספר להם שפעם היה עני ועכשיו הוא עשיר גדול, אחרי שלוש שנים אמר אולי אני יסע למדינת הים לעשות שם מסחר ונתעשר בעושר יותר גדול מה עשה הלך ומכר כל רכושו וקנה בהם כמה יהלומים יקרים מאוד ועלה לספינה וכל הדרך מחשבתו איך ימכור את היהלומים וירוויח ממון רב באמצע הדרך הוציא את הכופסא עם היהלומים ופתאום באה רוח סערה והעיפה את כל הכופסא עם היהלומים לתוך הים אותו אדם נתעצב בעצב גדול מאוד וחזר להיות עני ואביון וכשהגיע לאותו מדינה עלה בחזרה עם אוניה אחרת בחזרה לביתו עם עוגמת נפש גדולה וכשהגיע לביתו הגיע אותו יום שהתעשר בתחילה והיה רגיל לעשות סעודה גדולה ונזכר שכל שנה באותו יום היה עושה סעודה גדולה מאוד על שהתעשר באותו יום אבל עכשיו אמר אין לי יותר סיבה לעשות עוד סעודה מכיון שחזרתי להיות עני ואביון.....

בתחילה היינו במצרים עבדים לפרעה ואחר מאתים ועשר שנים הקב"ה

חג הפסח

בא והוציאנו מבית עבדים ונתן לנו את התורה ויצאנו מעבדות לחירות והכניס אותנו לארץ ישראל ובנה לנו הקב"ה את בית המקדש ולכן כל שנה שהיה מגיע ליל הסדר כל שנה שהיה מגיע חג הפסח היינו שמחים שמחה גדולה שיצאנו מבית עבדים ביום זה ויצאנו ממצרים ברכוש גדול מאוד כמו שהקב"ה הבטיח לאברהם אבינו ועבדום ועינו אותם 400 שנה ואחר כך יצאו ברכוש גדול וכמו שהגמרא אומרת שכל אחד מבני ישראל יצא עם 90 חמורים מלאים בכסף וזהב ולכן כל שנה שהיה מגיע חג הפסח היה שמחה גדולה והיינו שמחים שמחה גדולה אבל עכשיו כבר קרוב ל2000 שנה שבית המקדש חרב ועם ישראל עדיין בגלות ועדיין אומות העולם רודפים את עם ישראל בשנאה גדולה.

ולכאורה למה הדבר דומה לאותו עני שהתעשר וחזר להיות בחזרה עני וכי ימשיך לעשות סעודה באותו יום שהתעשר בתחילה הרי כבר כל ממונו הלך... לאבדון ואם כן מדוע אנחנו עדיין חוגגים את ליל הסדר הרי כל מה שהיה לנו בתחילה אבד אין לנו בית המקדש ובני ישראל בגלות ויש צרות גדולות שבאות ומתחדשות על עם ישראל בכל יום.

אלא שהשמחה בליל הסדר בחג הפסח היא לא על חירות הגוף אלא על חירות הנשמה השמחה בחג הפסח היא לא על זה שהשתחררנו מהעבדות לפרעה אלא שבחג הפסח יצאו בני ישראל מהטומאה אל הקדושה שעד אז היו שקועים בני ישראל במט' שערי טומאה ועבדו ע"ז וחיללו שבת קודש ובא הקב"ה והוציא אותנו מהטומאה של מצרים וקרבנו אליו ועשה אותנו עם סגולה ונתן לנו את התורה על זה השמחה בחג הפסח.

ולכן גם אחרי שבית המקדש נחרב ועם ישראל יצאו לגלות בחו"ל אבל עדיין המשיכו לקיים את חג הפסח ואת ליל הסדר מכיון שהגויים יכולים לקחת רק את הגוף, אבל את האמונה שבלב אף אחד לא יכול לקחת.

וכמו שמסופר על אחד הצדיקים בזמן השואה שבאו להוציאו להורג אמר להם את הכל אתם יכולים לקחת לי אבל יש דבר אחד שאף אחד בעולם לא יכול לקחת לי זה את האמונה בבורא עולם, וכמו שמסופר בזמן השואה שהיו יהודים במחנות ההשמדה קיימו

חג הפסח

ליל הסדר ואכלו מצה ושתו יין.
וזה מה שקיבלו בני ישראל ביציאת מצרים שעד יציאת מצרים היו שקועים בטומאת מצרים ומזמן יציאת מצרים הקב"ה ניתק אותנו מהטומאה של הגויים ובחר בנו להיות עם סגולה ועל זה השמחה בליל הסדר בליל חג הפסח על זה השמחה בחג הפסח שנהפכנו להיות עם ה' כמו שנאמר אנוכי ה' אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים **על הוצאת הנפש מן הטומאה של מצרים ולא על הוצאת הגוף.**

ארבעה שמות לחג הפסח, חג המצות, חג הפסח, חג האביב, חג החירות.

רבותינו ז"ל אומרים שלמה פעמים נקרא חג הפסח ופעמים חג המצות כי חג הפסח מלשון שהקב"ה פסח דילג על בתי אבותינו במצרים במכת בכורות והקב"ה הראה את אהבתו לעם ישראל גם שלא היה להם זכויות אלא הקב"ה רצה בנו, וחג המצות זכר ללחם עוני שאכלו אבותינו ביציאת מצרים, ואומר הרה"ק **רבי אהרון מבעלזא** זצוק"ל שהיה עשיר אחד שהיתה לו בת יחידה וחיפש חתן לבת שלו ולא היה מוצא עד שיום אחד החליט לנסוע למרחקים כדי למצוא חתן ובדרך שעבר ליד איזה יער עצר לנוח ופגש שם נער רועה צאן שהיה עני ואביון וכל בגדיו קרועים והתחיל לדבר איתו וגילה שהוא חכם ופיקח גדול ומידות טובות וביקש לקחת אותו חתן לבת שלו אבל הנער העני סירב ואמר אני אדם פשוט עני ואביון ואני לא רוצה והיה העשיר משכנע אותו עד שהסכים ולקח אותו וחזרו ביחד לעיר אבל העשיר לא רצה שהבת שלו תיראה את העני עם בגדים קורעים לקח אותו לבית המרחץ וקנה לו בגדים חדשים ומה עשה העשיר חתך מהבגד של החתן הקרוע חתיכה ושם בכיס שלו ושאל אותו מה אתה עושה אמר לו אם יום אחד תתגאה עלי אני יזכיר לך מאיפה באת ואז שהגיע יום החתונה הזמין העשיר חלה מיוחדת גדולה מאוד מה עשה החתן לקח חתיכה מהחלה ושם בכיס שאל העשיר מה אתה עושה אמר לו ביום שאתה תוציא את החתכת בגד קרוע אני יוציא את החתכת חלה כדי להזכיר לך שאני לא רציתי ואתה לחצת עלי

חג הפסח

להתחתן עם הבת שלך ועשית סעודה כל כך גדולה רק כדי לרצות אותי.

הנמשל שאם הקב"ה אומר לעם ישראל תזכרו מנין באתם? אתם הייתם עבדים במצרים ואכלתם את המצות שזה לחם עוני, אומרים בני ישראל לקב"ה רבש"ע תזכור שאתה פסחת ודילגת על הבתים שלנו אפילו שלא היה לנו מצוות כי אתה רצית אותנו.

המספר ארבע:

כל המהות של חג הפסח זה הכרת הטוב, לקב"ה על כל הניסים והנפלאות שהקב"ה עשה לאבותינו.

אם אנחנו נתבונן ניראה שכל המצוות של ליל הסדר הם קשורים למספר ארבע, בליל הסדר יש ארבעה מצוות **קורבן פסח, אכילת מצה, אכילת מרור וקריאת ההגדה**, בליל הסדר יש מצוה לשתות **ארבעה כוסות** של יין, כנגד **ארבעה בנים דיברה תורה חכם רשע תם ושאינו יודע לשאול**, בתחילת ההגדה יש **ארבעה קושיות** למה אוכלים בכל הלילות חמץ ומצה והלילה הזה רק מצה, למה בכל הלילות שאר ירקות והלילה הזה מרור, למה בכל הלילות לא מטבלין אפילו פעם אחת והלילה הזה שתי פעמים, בכל הלילות אוכלין בין מסובין ובין שאינו מסובין והלילה הזה כולנו מסובין, בתפילין שהם זכר ליציאת מצרים יש **ארבעה פרשיות** קדש לי כל בכור, והיה כי יביאך, שמע, והיה אם שמוע

אומר הגאון מוולינא על הא לחמא שהסיבה שכל המצוות של ליל הסדר הם כנגד המספר 4 כי כתוב בגמרא שארבעה אנשים חייבים להודות מי שהיה חבוש בבית הסוהר ויצא מי שהפליג בים ועלה ליבשה בשלום מי שבאו עליו ייסורים ונתרפא ומי שהלך במדבר ששם מצויים חיות טורפות וניצל, "וכל החיים יודך סלע" וכל הארבעה רמוזים בשם חיים חיי"ם ר"ת חבוש ים יסורים מדבר, ואומר הגאון מוולינא שבני ישראל היה להם את כל ה4 סיבות להביא קורבן תודה הסיבה הראשונה שהיו עבדים ויצאו מבית הסוהר לחירות, ואחר כך בקריעת ים סוף עברו בתוך הים ויצאו בשלום והדבר השלישי שהיו במצרים היו בעלי מומים וחולים ובמעמד הר סיני נתרפאו והדבר הרביעי שהיו הולכים במדבר מקום של חיות טורפות ויצאו בשלום ומכיון שהיה לבני ישראל כל הארבע סיבות להודות לקב"ה לכן

חג הפסח

תיקנו חכמים את כל ההגדה של פסח סביב המספר ארבע כדי שנזכור ארבעה חייבים להודות שנזכור שאנחנו צריכים להכיר טובה לקב"ה על כל החסד שעשה עם אבותינו ואיך מכירים טובה לקב"ה בא דוד המלך ואומר איך אני ישלם לקב"ה על כל הטוב שהקב"ה עושה איתנו מה אשיב לה' כל תגמולהי עלי כוס ישועות אשא ובשם ה' אקרא דוד המלך אומר איך אני משלם לקב"ה הכרת הטוב על כל הטוב שה' עושה איתי שאני מודה לקב"ה על כל החסד וכל הטוב שהקב"ה עשה איתנו ושהקב"ה עושה איתנו בכל רגע ורגע, וגם בזמנים הקשים לראות ולהסתכל על החסדים ועל הטוב שהקב"ה עושה איתנו וכך נתחזק להכיר טובה לקב"ה וזה המהות של חג הפסח.

כל המירא וכל נדרי:

חכמינו ז"ל תיקנו לנו בבדיקת חמץ ובשריפת החמץ לומר כל חמירא דאיכא ברשותי- כל חמץ ושאור שיש ברשותי שראיתי אותו ושאל ראיתי אותו יהיה הפקר ובטל כעפר הארץ, וחז"ל תיקנו לומר אותו בארמית ויש בזה סוד גדול, אבל צריך גם להבין את הפירוש של כל חמירא שהוא מבטל את החמץ.

בספר "ויגד משה" " (ס' יב) בשם בשם הגה"ק מבעלזא זי"ע: "ב' לילות יש בשנה המשפיעים אורם לכל השנה, ליל יום הכיפורים וליל פסח. בליל יום הכיפורים משפיע השם יתברך בלב כל ישראל אור של יראה וכל ישראל חרדים ופוחדים מאימת יום הדין, ובליל פסח משפיע השם יתברך אור של אהבה בלבות ישראל, ושניהם שווים בקדושתם, בליל יום הכיפורים אומרים כל נדרי ובערב פסח אומרים כל חמירא, כל נדרי וכל חמירא שווים הם בקדושתם, "כל נדרי" ענינו הוא שכשם שאנו מתירים הנדרים, כך השי"ת מתיר עוונותינו וכו'.

יש שני אופנים שאדם מבער את היצר הרע, מתי שיש לאדם יראה ופחד גדול אז יצר הרע לא בא כי אם יש לאדם יראה ופחד מהקב"ה אז הוא ניצל מיצר הרע ויש עוד אופן שיהודי ניצל מן היצר הרע מתוך שניכנס בו אהבה לקב"ה אז הוא רואה כמה טוב הקב"ה עושה לו אם יילך אחרי היצר

חג הפסח

הרע הוא כפוי טובה וכך ניצל מן היצר הרע, ולכן בליל יום הכיפורים איך ניצול מיצר הרע מהפחד והיראה שיש ליהודי מהאימה של יום הדין שבו הקב"ה חותם מי לחיים ומי למיתה, אבל בליל בדיקת חמץ זה הלילה שבו אנחנו מבערים את החמץ וכל זה אנחנו עושים זכר לניסים שהקב"ה עשה לאבותינו ביציאת מצרים ואז שיהודי מתבונן כמה טוב הקב"ה עשה לאבותינו ביציאת מצרים אז אם יילך אחרי יצר הרע הרי הוא כפויי טובה ולכן ליל יום הכיפורים וליל בדיקת חמץ שווים הם בקדושתם כי שני הזמנים האלו יהודי מבער את היצר הרע.

התורה הקדושה מצוה אותנו לבער את החמץ לפני חג הפסח אבל יהודי צריך לבער לא רק את החמץ אלא גם את היצר הרע שהוא רומז לחמץ כמו שהחמץ תופח גם היצר הרע מכניס באדם גאווה, ולכן תיקנו חז"ל לשון חכמים סי' מח שיהודי עושה שריפת חמץ הוא אומר יהי רצון כשם שאני מבער את החמץ כך נזכה לבער את היצר הרע מליבנו ונזכה להיטהר ולהתקדש בקדושה גדולה.

וכשם שבדיקת חמץ היא על ידי נר, כך גם בדיקת היצר הרע היא על ידי הנשמה שגם היא הנקראת נר (משלי כ', כ"ז): "נר ה' נשמת אדם", והאור של הנר רומז לאור של התורה שהתורה נימשלה לאור כמ"ש "ותורה אור" שעל ידי האור הרוחני של התורה אפשר לבער את היצר הרע.

ולכן בחג הפסח עם ישראל יצאו מעבדות לחירות, וכל שנה שמגיע חג הפסח כל יהודי צריך לצאת מעבדות לחירות, אם אתה רוצה לצאת מהעבדות שלך, מהשיעבוד שלך ליצר הרע. אם אתה רוצה להיות בן חורין, להרגיש חירות אמיתית. זה רק ע"י שתזכה לבער את החמץ שבתוכך. שתזכה להוציא את ה"שאור שבעיסה" מליבך. שנבטל אותו בליבינו ביטול גמור. שלא ישאר ברשותינו. ואז אדם יהיה ברשות עצמו, ולא ברשות היצר הרע אז הוא בן חורין אמיתי, וזה חירות הנשמה חירות מהיצר הרע.

על ידי בדיקת חמץ מסלקים את השטן מהבית למשך כל השנה:

ומסופר על גדולי הצדיקים שהיו טורחים מאוד להסותבב ולהגיע לכל הפינות של הבית, כמו שמובא בשם

חג הפסח

הקב הישר פרק פט שעל ידי שיהודי מסתובב עם הנר של בדיקת חמץ בכל הפינות של הבית הוא לא רק מבטל את החמץ אלא מגרש ומבטל גם את השטן ואת היצר הרע שלא ייכנס אליו לבית וזה שמירה לבית למשך כל השנה כולה.

סגולת רבי שמשון מאוסטרופולי לערב פסח:

יש שני סגולות מיוחדות לערב פסח הסגולה הראשונה היא התפילה של רבינו הקדוש רבי שמשון מאוסטרופולי זצוק"ל שיש בתפילה הזו סוד גדול מאוד והוא הבטיח שכל מי שילמד את מכתבו בכל שנה ובפרט בערבי פסחים "מובטח שהוא ניצול כל אותו השנה, מכל מכשול ומיתה משונה ושום אונס, ואל ימשלו בו אויביו, וכל שונאיו יפלו תחתיו, ובכל אשר יפנה יצליח וישכיל", לכן הגם שבמושכל ראשון נראים הדברים כעמוקים ובלתי מובנים, אעפ"כ יתאמץ האדם לעיין בו, וכאשר ילמד את המכתב במתינות וביישוב הדעת יראה שאפשר להבין את דבריו הקדושים בדרך הפשט, ולכן נכון מאד לכל אשר בשם ישראל יכונה ללמוד מכתב קדשו פעם אחת בשנה, ויזכה לשמירה יתירה בכל דרכיו.

הסגולה השניה לערב פסח קריאת מ"ב מסעות:

והסגולה השניה לערב פסח בספר הפליאה והזכירו הרב הקדוש מוהר"ר שמשון מאסטרופולי ז"ל וימצא כתוב בכתבי הקודש של הרב הגדול מוה"ר אליהו הכהן ז"ל בעל ספר **שבט מוסר** ובמדרש תלפיות בעי"ת אזמיר יע"א רני יעקב שאיתיאל ניניו זצ"ל.

ושם מובא סגולה גדולה מאוד שכל יהודי בערב פסח יקרא את הפסוקים בתורה של ה42 מסעות של בני ישראל בהיותם במדבר, כל מי שיקרא את ה42 מסעות בערב פסח מובטח לו שיהיה נישמר וניצול מדבר וממגיפה ולא ישלוט בו שום פגע רע ובפסוקים האלו של המב' מסעות יש בהם סודות גדולים מאוד.

התורה הקדושה מספרת לנו על כל הארבעים ושתיים מסעות שעברו בהם בני ישראל במשך ארבעים שנה שהיו במדבר מזמן שיצאו מארץ מצרים ועד שניכנסו לארץ לישראל ואומר

חג הפסח

המדרש ולמה התורה כתבה לנו את כל המסעות שהיו בהם בני ישראל? מה זה בא ללמד אותנו? אלא אלא מבארים חז"ל מובא בבאר הפרשה פרשת מטות שהתורה באה לרמוז לנו שכמו שבני ישראל היו 42 מסעות משעה שיצאו מארץ מצרים ועד שניכנסו לארץ ישראל כך החיים של האדם בעולם הזה זה כמו מסע אחד ארוך וכמו שבני ישראל שהיו במדבר לפעמים הם היו הולכים ולפעמים הם עצרו ונחו ואחר כך המשיכו ללכת ועוד פעם עצרו ואחר כך עוד פעם המשיכו ללכת כך במשך 42 פעמים שחנו במדבר ועד שניכנסו לארץ ישראל כך הם החיים של האדם בעולם הזה לפעמים אדם הולך לפעמים יש זמן של עצירה לפעמים יש זמן של עליה ולפעמים יש זמן של ירידה ויש זמן של נפילה אבל יש דבר אחד שצריך ליזהר שהעצירה לא תהיה לנצח גם אם עצרת וגם עם נפלת אבל מיד תקום ותמשיך הלאה ללכת כדי שבסוף תיזכה להגיע אל המטרה כמו שבני ישראל גם שהיה להם זמן של נפילה וזמן של ירידה ולפעמים עצרו מעט זמן ולפעמים זמן ארוך אבל בסופו של דבר המשיכו הלאה עד שזכו להיכנס לארץ ישראל.

אליהו הנביא:

חז"ל פסחים בדף צט עמוד ב תיקנו לנו לשתות ארבעה כוסות של יין בליל הסדר, והכוס החמישית זה הכוס של אליהו הנביא שמוזגים אותה לכבוד אליהו הנביא,

"שפוך חמתך על הגויים" אנו אומרים בליל הסדר ופותחים את הדלת לאליהו הנביא, ומחכים לבואו של אליהו הנביא.

כל גדולי הצדיקים זכו לגילוי של אליהו הנביא שהיו לומדים תורה מפי אליהו הנביא.

על ידי שעושה חסד זוכה שמתנוצץ בו אליהו הנביא:

מסופר על אחד התלמידים של רבינו הקדוש רבי ישראל הבעל שם טוב שביקש מהבעש"ט עיצה איך לזכות לגלוי של אליהו הנביא, ואמר לו רבינו הבעש"ט הנה עוד מעט מתקרב ליל הסדר תיסע לאיזה עיירה רחוקה שם מתגורר איזה יהודי ותלך להתארח אצלו בליל הסדר ושם תזכה לגלוי של אליהו הנביא ואמר רבינו הבעש"ט

חג הפסח

לתלמידו וכשאתה הולך להתארח אצל אותו יהודי אל תשכח לקחת איתך מצות יין ובשר לחג כי היהודי הזה עני מרוד ואותו תלמיד הכין את עצמו בקדושה ובטהרה ולקח איתו בשר ודגים ויין ומצות ויצא לדרך עד שהגיע לאותו יהודי, והתארח התלמיד של הבעש"ט אצל אותו יהודי בליל הסדר וקרא את ההגדה בשמחה גדולה ונישאר כל הלילה ער כדי לזכות לגלוי של אליהו בליל הסדר עד שכבר הגיע הבוקר ולא זכה לגלוי של אליהו הנביא והצטער מאוד ואמר אולי טעיתי במשהו אולי לא הייתי בקדושה ובטהרה מספיק כדי לזכות לגלוי של אליהו הנביא, ובמוצאי החג מיד יצא לדרך וכשהגיע לרבינו הבעש"ט וסיפר לו על עוגמת הנפש שלא זכה לראות את אליהו הנביא אמר לו הבעש"ט תיסע שוב להתארח אצל אותו יהודי לחג שביעי של פסח ואז בטוח תזכה לראות את אליהו הנביא וגם הפעם אל תשכח לקחת איתך בשר ודגים ויין ומצות כי אותו יהודי הוא עני מרוד ולפני שיצא לדרך אמר רבינו הבעש"ט לאותו יהודי אבל יש לי בקשה מימך שהפעם שאתה מגיע לבית של אותו יהודי אל תיכנס מיד אלא תעמוד מחוץ לדלת של הבית ותקשיב מה מדברים בבית ורק אחר כך תיכנס לבית ואותו יהודי שוב פעם הלך וקנה בשר ודגים ויין ומצות ויצא לדרך וכשהגיע עשה כמו שציוה עליו רבינו הבעש"ט ולא ניכנס מיד לבית אלא עמד מאחורי הדלת וניסה להקשיב מה מדברים בתוך הבית ואז הוא שומע שהילדה הקטנה של בעל הבית אומרת לאבא שלה אבא אני רעבה מאוד לא אכלתי כבר יומיים והבית ריק ואין מה לאכול ואז האבא שלה אומר לה ביתי אל תדאגי אנחנו סומכים רק על הקב"ה כמו שהקב"ה שלח לנו את אליהו הנביא בחג הראשון של פסח אולי גם עכשיו הקב"ה ישלח לנו שוב את אליהו הנביא, ואז אותו יהודי הבין שהוא עצמו בבחינת אליהו הנביא שעל ידי שיהודי עושה מעשה טוב אז מתנוצץ בו בעצמו אליהו הנביא.

מסופר שלפני שנים רבות חיו בבגדאד איש ואשתו, שניהם יראי ה', אהובים לשמיים ואהובים לבריות. אך דבר אחד העיב על אושרם של בני הזוג - עברו שנים רבות והם לא זכו לבן. הגיע ליל הסדר ובני הזוג הסבו לשולחן,

חג הפסח

קראו בהגדה וסיפרו ביציאת מצרים. כשקראו "והגדת לבנך..", התעצבו שניהם. עודם מדברים ומרגיעים זה את זו: "ה' לא ישכחנו ועוד יזכנו בבן", נשמעה דפיקה על הדלת ובפתח הופיע אורח זקן שבקש להסב עמם. קבלו את פניו בשמחה ונהגו בו הכנסת אורחים ראויה לשמה. בסיום הסדר, האורח, במקום להודות למארחיו, אמר להם: "מבקש אני מאת ה' יתברך, שאבוא אליכם גם בליל פסח הבא, ושולחנכם יהיה אז בלי סדר". התפלאו בני הזוג על כפיות הטובה של האורח, אך לא אמרו דבר ונפרדו ממנו בכבוד. חלפו ועברו ימים רבים, והאורח נשכח מלבם לגמרי. כשלושה חודשים לפני חג הפסח הבא, נולד לבני הזוג בן. בליל הסדר היו בני הזוג מסובים לשולחן וקוראים את ההגדה, מספרים ביציאת מצרים בשמחה רבה, והתינוק גם הוא היה שם, מושך את המפה, היין נשפך מהכוסות והבקבוק נשבר, הצלחות נפלו ברוב רעש והמצות הפכו לפתיתים. ההורים הביטו בבנם בסלחנות ובאהבה רבה הלא לילד הזה התפללו כל הימים. וכשהגיעו ל"והגדת לבנך" חיוך גדול של אושר היה נסוך על פניהם. לפתע נשמעה דפיקה על הדלת ובפתח ניצב האורח הזקן משנה שעברה. שמחו מאוד בני הזוג לקראתו, נישקוהו וביקשו את סליחתו על שחשבו שכפוי טובה הנו. האורח רק חייך ואמר: "תזכו לגדלו לתורה, לחופה ולמעשים טובים", ונעלם. רק אז הבינו בני הזוג, כי האורח לא היה אלא אליהו הנביא זכור לטוב.

ספר ספורי יעקב לר יעקב סופר ח"א עמ' ב הגאון רבי יצחק אברבנאל היה מקורב למלך ספרד שהציע לו להשאר בממלכה בעת גרוש היהודים, אבל הוא בחר לגלות עם אחיו ונאלץ לעזוב את כל נכסיו כדין מגורשי ספרד רק גביע משובץ אחד לקח איתו לבריתות ולכוס של אליהו בליל הסדר. לאחר שעברה המשפחה לוונציה ירש בנו ר' יהודה את הגביע. שמע המלך על הגביע היקר חמד ובקש לקנות אך ר' יהודה סרב ומאחר שחשש שהמלך יחמוס את הגביע טמנו בארגז וזרק מפתחו למים ואמר "אליהו הנביא הגביע שלך וברשותך -קח מפתחו ועשה בו מה שלבך חפץ" כמובן שצו המלך נעשה חיפוש בביתו הארגז נותץ אבל הגביע נעלם! קצף המלך " זה שכרי שהענקתי

חג הפסח

מקלט למגורשי ספרד והוציא פקודת גרוש ליהודי ונציה מיד לאחר הפסח הקרב. הצטער ר' יהודה ועלה אל קבר אביו כדי שיעתיר במרומים לביטול הגזרה. בהגיע ליל הסדר הזמין ר' יהודה עני בהגיעם לביתו נעלם העני ועל השולחן ניצב היה הגביע היקר והבינו שהיה זה אליהו הנביא. המשיך ר' יהודה בקיום הסדר ובעת אמירת שפוך חמתך מלא את כוסו של אליהו הנביא, פתח את הדלת והנה אליהו הנביא לקראתו, ובשר לו כי דמעותיו על קבר אביו פעלו. אביו הופיע בחלומו של מלך ספרד והתרה בו שימכור את כל הרכוש שר' יצחק נאלץ להשאיר וישלח את הכסף תמורתו וכמו כן הופיע בחלומו של מלך ונציה והזהירו שיבטל את גזרת הגרוש. לאחר החג נגש ר' יהודה למלך ונציה. אמר המלך: "הגזרה מבוטלת וגם את הגביע לא אקח כי לא אוכל לסבול את המכות שאביך מכני" בקש ממנו שיחדל וליהודי ונציה היתה רווחה.

כי בשמחה תצאו:

בנביא ישעיה כתוב "**כי בשמחה תצאו**" והיה אומר רבינו הבעל שם טוב שהפירוש של הפסוק כי על ידי השמחה אפשר לצאת מכל הצרות שבעולם וזה הפירוש כי בשמחה תצאו שתהיו בשמחה תוכלו לצאת מכל הצרות.

כל גזירה שבאה על האדם היא קודם כל באה על הנפש של האדם ואחר כך באה על הגוף של האדם ואם האדם בנפש שלו מקבל את הגזירה אז הגזירה מיד נתפסת גם בגוף אבל אם הנפש של האדם חזקה ובנפש האדם לא מקבל את הגזרה אז הגזרה לא תיתפס בגוף של האדם.

וגם בשעה שהגזירה נתפסה בגוף של האדם מתי האדם יצליח לצאת מן הגזרה? רק מתי שיוציא את הגזירה מהנפש שלו ואז הגזירה תצא גם מהגוף.

ובשעה שח"ו אדם חולה אז כל הזמן שהנפש היא חזקה אז הנפש נותנת כח לגוף להילחם ולהבריא מהמחלה אבל מתי שהנפש כבר בייאוש אז מיד המחלה מכניע את הגוף ומיד החולה ניפטר, ורואים אנשים שהיו במחלות קשות מאוד אבל הנפש שלהם היתה חזקה מאוד ובזכות שהנפש היתה

חזקה הצליחו להבריא ממחלות קשות מאוד אבל לעומת זאת אנשים שהנפש שלהם היתה חלשה וכבר הגיעו לייאוש אז מיד המחלה התגברה עליהם.

ולכן שהיו באים אצל מור זקננו הקדוש הבבא סאלי זצוק"ל והיו מבקשים ברכה לישועה אז הצדיק היה אומר תחשוב במחשבה שלך שכבר אין צרה ואין בעיה ואין חולי והכל כבר חלף ועבר ואז שתחשוב כך תהיה בשמחה ומכח השמחה לצאת מכל הצרות וכמו שכתוב בפסוק כי בשמחה תצאו בכח השמחה תצא מכל הצרות והיה אומר שבכח השמחה יהודי ייצא מכל צרה וזה היה סוד יציאת מצרים שגם שהיו בעבדות התנהגו כמו בני חורין

וכך היה ביציאת מצרים שהגיע זמן של הגאולה של בני ישראל והגיע הזמן של יציאת מצרים אמר הקב"ה למשה רבינו אף על פי שהגיע זמן הגאולה אני לא יכול להוציא את בני ישראל מארץ מצרים כי בנפש שלהם הם מרגישים עבדים וכל זמן שבנפש הם עבדים הם לא יוכלו לצאת ממצרים וכדי שאני יוכל להוציא את בני ישראל מארץ מצרים לך תגיד להם שיתנהגו כבר מעכשיו כמו בני חורין ולא כמו עבדים וברגע שבנפש הם ירגישו שהם בני חורין מיד אני יוציא אותם מארץ מצרים, והלך משה רבינו ואמר לבני ישראל שיתנהגו כמו בני חורין וישבו באותו לילה כמו בני חורין ושתו ארבע כוסות של יין כמו בני חורין ואז באותו לילה הקב"ה הוציא את בני ישראל מארץ מצרים.

אם אתה בוטח בה' אתה שמח שיש דאגות זה חסרון באמונה בבורא עולם כגמול עלי אמו כמו תינוק שהוא לא דואג כי הוא בדיים של אמא שלו כך אדם צריך להרגיש אני בידים של אבא שבשמים של בורא עולם.

חד גדיא:

ובסיום ההגדה של פסח חז"ל חיברו לנו את הפיוט "חד גדיא" וכתב בספר 'חמרא טבא (ע"מ קי"ט :) בליל פסח כשהגיע הרב זצוק"ל לאמירת חד גדיא, אמר לי אשר שמע מזקינו הרה"ק הרבי ר אליעזר מדזיקוב שהיה עם אביו הרב מראפשיץ בפסח בלובלין, כשהגיע הרבי לסוף ההגדה לאמירת חד גדיא, שאל הרבי להחברייא מה זה שאחר עריכת הסדר הקדוש הזה ואמירת ההגדה סדרו לומר זה הפיוט חד גדיא,

וכמובן שכולם שתקו וחכו לשמוע מהרבי דברות קדשו מה שיאמר בזה.

אמירת חד גדיא לחש לעין הרע:

ופתח הרבי החוזה מלובלין ואמר דעו כי המלאכים רואים למעלה את הנחת רוח לקוב"ה והאורות הגדולים מהעריכת הסדר ואמירת ההגדה של בני ישראל קבוצי מטה בעולם הזה, ומחמת שהם אינם יכולים לעשות כזאת, לכן הם מביטים עלינו בקנאה גדולה שמקנאים אותנו מאד בזה הלילה ויש לפחד שלא ישלוט חס ושלום על ישראל עין הרע מהבטת המלאכים עלינו, מרוב קנאה בנו, ולכן סדרו הקדמונים זה הפיוט חד גדיא 'שהוא לחש לעין הרע נגד המלאכים". ובפיוט חד גדיא שם מסופר שהיה אבא אחד שקנה **גדי בשני זוזים** ואחר כך בא **החתול וטרף ואכל את הגדי** ואחר כך בא **הכלב ונשך את החתול**, ואחר כך **המקל והיכה את הכלב**, ואחר כך **בא האש ושרפה את המקל**, ואחר כך **באו המים וכיבו את האש** ואחר כך **בא השור ושתה את המים** ואחר כך **בא השוחט ושחט את השור** ואחר כך **בא מלאך המוות ושחט את השוחט** ואחר כך **בא הקב"ה ושחט את מלאך המוות.**

ואומרים רבותינו ז"ל (הרב ראובן מרגליות בספרו באר מרים עמ' 122) ש"חד גדיא" נועד ללגלג ולהתל באומות העולם הקדמונים, שעבדו לאלהי עץ ואבן, הראשון בעולם שפירסם את האמונה בבורא עולם זה היה אברהם אבינו לכן כל העולם נקרא אברהם העיברי שכל העולם בעבר אחד והוא היה בעבר השני.

המדרש מספר שנמרוד החשיב את עצמו לאלוהים ונמרוד זרק את אברהם לכבשן האש ויצא אברהם חי והיה אברהם אבינו מתווכח עם נמרוד ואמר נמרוד לאברהם אז בוא נחליט שהשמש היא האלוקים א"ל אבל היא שוקעת בלילה אז נחליט שהירח הוא האלוהים א"ל אבל בבוקר לא ניראה הירח א"ל אז נחליט שהאש הוא האלוהים א"ל המים מכבים האש אז נחליט שהמים הוא האלוהים א"ל אם כבר נעבוד לעננים ואם כבר נעבוד לרוח שמביאה את העננים ואם כבר נעבוד לקב"ה שהוא משיב הרוח ומוריד הגשם.

חג הפסח

היהודי לועג לאליל המצרי, המצרים היו עובדים עבודה זרה לגדי והיו מחשיבים את הגדי לאלוהים ובאו בני ישראל למצרים ואמרו למצרים "מדוע אתה עובד לגדי, והרי יש משהו שהוא יותר חזק מהגדי זה החתול אז בוא נעבוד לחתול א"ל אבל יש דבר יותר חזק מהחתול זה הכלב אבל יש דבר יותר חזק מהכלב זה המקל שמכים עם המקל את הכלב אבל יש משהו יותר חזק מהמקל זה האש ששורף את המקל א"ל אבל יש דבר יותר חזק מהאש זה המים א"ל יש דבר יותר חזק מהמים זה השור שהוא שותה את המים אבל יש דבר יותר חזק מהשור זה השוחט שזה האדם שזה פרעה אבל יש דבר שהוא יותר חזק מהשוחט שזה מלאך המוות שהוא ישחט את השוחט אבל אם כבר נעבוד לקב"ה שהוא עתיד לשחוט את מלאך המוות.

המצרים טענו למה ה' העניש אותם הרי קיימנו רצון הבורא ועבדום ועינו אותם?

הנפש חייה על הגדה מסביר את ההקשר שבין פיוט "חד גדיא" ל"הגדה של פסח" שבאו המצרים והתלוננו: "מדוע הקב"ה מעניש אותנו בעשר המכות? הרי קיימנו את גזירת הבורא, שציווה "ועבדום ועינו אותם"?" ועל כך יש להשיב להם שנכון הוא שהקב"ה אמר ש"גר יהיה זרעך בארץ לא להם". אך האלוקים לא קבע מי בדיוק יהיה העם ש"יקח על עצמו את המשימה" להצר ולשעבד את עם ישראל. המצרים בחרו להתערב, בדיוק כמו הכלב שב"חד-גדיא", ולמלאות תפקיד מפוקפק שכזה, מבלי שהתבקשו לעשות זאת ולכן, כמו הכלב שה"חוטרא" הכהו, עליהם להיענש בחומרה.

מה שייך לנו היום בזמננו יציאת מצרים?:

חג הפסח הוא זכר ליציאת מצרים ואומר הרב הקדוש הנתיבות שלום שצריך לדעת שהתורה היא נצחית ומה שייך לנו היום ענין יציאת מצרים? אלא שלפעמים אדם חושב אני מצא בתוך הטומאה ואיך אני יצליח לחזור ולהתקרב לבורא עולם מה עשה הקב"ה אמר תסתכל על בני ישראל בארץ מצרים שהיו בשיא של הטומאה אבל ברגע אחד התקרבו לקב"ה ויצאו מכל הטומאה של מצרים.

ובכל יום שאדם חי כאן בעולם הזה

יש לו כח לצאת ממצרים לצאת מן הטומאה לצאת מן המיצר מצרים לשון מיצר, מן המיצר קראתי יה ענני במרחב יה.

כי מעליון לא תצא הרעות:

חז"ל תיקנו לנו לאכול כמה דברים בליל הסדר זכר לשעבוד שנשתעבדו אבותינו במצרים כגון אכילת מצה אכילת מרור ואכילת חרוסת אכילת מצה זכר ללחם עוני שאכלו אבותינו במצרים אכילת מרור זכר ויימררו את חייהם בעבודה קשה, והטעם שאוכלים חרוסת בליל הסדר כי החרוסת באה להזכיר לנו את הטיט אשר עשו אבותינו בעבודתם עבודת פרך במצרים.

וצריך להבין שאוכלים מצה ומרור מרגישים את השעבוד שהרי המצה היא לחם עוני והמרור הוא מר, אבל שאוכלים את החרוסת איך מרגישים את הצער שנשתעבדו אבותינו במצרים הרי החרוסת היא מתוקה ולא מרה והיה יותר נראה לזכור את הצער והשעבוד באכילת דבר מר ולא מתוק כמו החרוסת?

אלא כתוב בספר **שפתי חיים** מועדים (עמ' שנז) שבאו חז"ל ללמדנו בזה יסוד גדול מאוד שהרי במהלך חייו של האדם הרבה דברים בתחילתם נראים הם קשים ומרים וחשוכים ואולם בסוף הדרך מתברר שהדבר שהיה נראה מר הוא באמת מתוק ולא מר כמו שהיה נראה בהתחלה רק שהאדם הוא בשר ודם ולא יכול להבין את כל סודות הבריאה, ולכן אמרו חז"ל חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה כי גם מה שנראה רע הוא טוב רק שהאדם שהוא בשר ודם לא יכול להבין את דרכו והנהגתו של בורא עולם.

וכמו שאמר דוד המלך בתהלים "אז ימלא שחוק פינו" לעתיד לבוא שהכל יתברר והקב"ה יגלה את הנהגתו אז אנו נראה שטעינו שכל מה שהיה נראה כצער אינו אלא טובה וברכה ונראה שכל הצער שעבר על עם ישראל היו בעצם היסוד לבנין הגאולה.

ולכן תיקנו חז"ל לאכול דוקא חרוסת בליל הסדר זכר לטיט שעבדו עם ישראל עבודת פרך ללמדנו גם מה שהיה נראה כצער וכמרור אבל לבסוף נתברר שהכל היה לטובה וזה ענין השעבוד שנשתעבדו עם ישראל

חג הפסח

במצרים הכל היה לטובה כי לזככם שיהיו ראויים לקבל את התורה, וזה הסיבה שהקב"ה קודם שנתן את התורה לבני ישראל הורידם למצרים לבית עבדים והשתעבדו שם בעבודה קשה מאוד בעבודת פרך מפני שהקב"ה ידע שיש לאדם יצר הרע גדול מאוד ואילו הקב"ה לא היה מוריד את בני ישראל למצרים והיה הקב"ה בא ומצווה כמה מצוות מהתורה לא היו יכולים לקיים אפילו מצוה אחת מכיון שעד היום היו מורגלים בעבירות והיצר הרע גדול מאוד לכן מה עשה הקב"ה הורידם למצרים ומצרים היתה כור הברזל עבור בני ישראל להיות מוכשרים לקבלת התורה ובלי שהיו טעמים טעם עול ועבדות לא היו יכולים לקבל עליהם עול התורה. וזה מה שאנו אומרים והיא שעמדה לאבותינו ולנו אותה גלות מצרים היא שעמדה לאבותינו שבזכות גלות ושיעבוד מצרים אז נהיינו ראויים לקבל את התורה והמצוות. כי מצרים היתה מלאה בטומאה ובעבודה זרה ורק מי שאמונתו גדולה יצליח למאוס בכל הרע שבמצרים.

ולכן צריך האדם להאמין גם במצב שיש לו קושיות על הנהגתו של בורא עולם ולא מבין מדוע קרה הדבר? מכיון שאדם בשר ודם לא יוכל אף פעם להבין את הנהגתו של בורא עולם שהנהגתו היא מעל שיכלו והבנתו של אדם בשר ודם, וגם מה שנראה לאדם כדבר לא טוב יאמין שהדבר הזה טוב כי מבורא עולם אין רע ח"ו רק טוב, רק שהאדם לא מבין.

למה רק בליל פסח אומרים מה נישתנה?

מסופר שהגאון רבי יונתן אייבשיץ שהיה ילד קטן הוא שאל את אבא שלו למה בליל הסדר אומרים מה נשתנה הלילה הזה? ובליל סוכות לא אומרים מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות? א"ל בני יהודים בכל המקומות היו רגילים שהיו רודפים אותם והיו הולכים לגלות התעללו בהם ועשו בהם פרעות כל מקום שיהודים היו רדפו אותם שיהודי יוצא מהבית הקבוע שלו זה לא דבר יוצא דופן כי יהודים היו רגלים לברוח ולכן שבחג הסוכות היו יוצאים מהבית לסוכה אז לא היו אומרים מה נשתנה כי היו רגילים לצאת מהבית ולברוח אבל בליל הסדר שיהודי יושב כמו בן חורין

חג הפסח

וקורא את ההגדה של פסח אז שואלים מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות כי יהודי לא רגיל לשבת במנוחה.

כמה גדול כוחו של רגע אחד:

ואומר אור החיים הקדוש שמות ג ז שאנחנו אוכלים מצה בפסח כדי לזכור כמה גדול כוחו של רגע אחד, כי הקב"ה הוציא אותנו מארץ מצרים בחיפזון עד שלא הספיק הבצק לתפוח ולהחמיץ, והתורה באה ללמד אותנו כמה גדול כוחו של רגע אחד כי אם היו בני ישראל נשארים במצרים עוד רגע אחד היו נטמאים בשער החמישים של הטומאה ולא היו יוצאים ממצרים לעולם, ומכאן לומדים כמה אדם יכול להחיות את נפשו ולהטיב לעצמו לנצח אם יקדים רגע אחד לשוב אל בורא עולם וזה מה שאמרו חז"ל אל תאמר לכשאפנה אשנה שמא לא תיפנה, וזה כל המהות של חג ההפסח ללמדנו כמה חשוב הזריזות כי ברגע אחד יכול לקנות את כל עולמו לנצח נצחים.

באותו יום בשבוע שחל ליל הסדר חל גם כן ט' באב:

כלל ידוע הוא באותו יום שחל ליל הסדר בשבוע חל ט' באב, והשנה שחל ליל הסדר במוצש"ק גם ט' באב יוצא במוצש"ק, ולמה? כי גאולת מצרים היה לפני הזמן ולכן הוצרכו אחר כך ללכת לגלות ושיחרב בית המיקדש ולכן נרמז בכך שבאותו יום בשבוע שחל ליל הסדר גם כן חל ט' באב, ואומר רבינו הרמ"א בסו"ס תע"ו שזה הטעם ששמים בקערה של ליל הסדר ביצה קשה כי ביצה היא זכר לאבלות של ט' באב על חורבן בית המיקדש ולכאורה שואל פרי מגדים באשל אברהם ד' למה מזכירין אבלות בפסח? אלא כדי להראות שהגאולה במצרים היא היתה לפני הזמן ולכן הגיע ט' באב.

מי שניצל מאותה צרה יש בכוחו לעודד:

רבנו החפץ חיים כותב שהטבע בעולם שאם יש איזה צרה גדולה לאיזה אדם והוא כבר מיואש ובא איזה אדם לעודד אותו אז האדם הזה לא מתעודד כלל כי הוא חושב שאין הדברים יכולים להסתדר כלל... אבל אם בא איזה אדם שהיה לו בדיוק אותה בעיא אותה צרה והוא יצא מהצרה והכל יסתדר בסוף ואדם זה בא לעודד אותו אז כאן הוא מתעודד למה? כי כאן הוא רואה שיש

פיתרון גם לבעיא הזאת אמרו חז"ל לכן הקב"ה ביציאת מצרים לפני כל נס שעשה לבני ישראל קודם כל הראה להם שלכאורה אין כל תקוה ודוקא בשעה שנראה שאין כל תקוה פתאום ברגע אחד באה הישועה ישועת ה' כערף עין ברגע אחד כדי ללמד אותנו לדורות יהודי אסור לו אף פעם להתייאש בכל מצב וממה יהודי מקבל את הכח שהוא מסתכל בתורה ורואה שגם אבותינו היה להם אותם צרות והיה נראה שאין כל תקוה וברגע אחד ראו ניסים גדולים ברגע אחד ראו איך הכל התהפיך לטובה.

רבי לוי יצחק מברדיטשוב היה מלמד זכות על עם ישראל בערב פסח:

מסופר על סניגורן של ישראל הרב הקדוש רבי לוי יצחק מברדיצ'וב זצוק"ל ששנה אחת בערב פסח אחרי חצות היום יצא לרחוב של הגויים ופגש איזה גוי ולחש לו בשקט האם יש לך למכור שטרות כסף מזוייפים? ענה לו הגוי רבי כן יש לי למכור לך, הוציא כמה מטבעות וקנה שטרות מזוייפים המשיך בדרך והגיע לרחוב של היהודים ופגש איזה יהודי ושאל אותו אולי יש לך קצת חמץ למכור לי? היהודי הזדעזע רבי וכי יעלה על דעתך שיהיה לי חמץ בבית בערב פסח אחרי חצות היום, ואז בליל הסדר עמד רבי לוי יצחק מברדיצ'וב ואמר רבונו של עולם תיראה מה ההבדל בין עם ישראל לגויים ממשל רוסיה כמה שוטרים יש בכל מקום ומקום וכמה עונשים עתיד לקבל מי שמוכר שטרות מזוייפים ואיך שלחשתי לגוי באוזן יש לך שטרות מזוייפים למכור מיד אמר לי כן ואתה רבונו של עולם הזהרת אותנו בתורה לא יראה לך חמץ והזהרת אותנו כבר לפני 3500 שנה ולא שמת שוטרים ולא צבא ובכל אופן תיראה איך היהודים עושים את רצונך במסירות נפש גדולה אנא רבונו של עולם גם אתה תעשה את רצוננו ותן לעמך ישראל שפע טוב.

בכה אכילת המצה לצאת מכל הצרות שבעולם מצה ר"ת מכל צרה הצלינו:

כל מי שנזהר במצוות אכילת מצה כתיקונה - מושך על עצמו שפע נפלא, ושמירה והגנה מכל דבר רע ומכל

פורענויות המתרגשות ובאות לעולם. ורמז לכך נמצא בפסוק "כי מכל צרה הצילני", שיוצר את ראשי התיבות מ.צ.ה (סגולות ישראל מערכת מ' אות ק"ג).

המצה לחם האמונה:

ובזוהר הקדוש קורא למצה נהמא דמהימנותא לחם האמונה כי על ידי אכילת המצה זוכרים את כל הניסים שהקב"ה עשה לאבותינו ביציאת מצרים ועל ידי זה ומתחזקים באמונה.

המצה היא רפואה :

המצה נקראת 'נהמא דמהימנותא' (לחם אמונה) וכן 'נהמא דאסוותא' (לחם רפואה) - לחם אמונה שהוא גם לחם של רפואה לכל המחלות הרוחניות והפנימיות שבתוכנו, איתא בזוה"ק פרשת תצוה (דף קפ"ג ע"ב) דהמצה נקראת מיכלתא דאסוותא היינו מאכל של רפואה ומפשט דברי הזוה"ק משמע דהמצה היא רפואה רוחנית. סיבוב הקערה על ראש המסובין סגולה לברכה.

רבינו האר"י הקדוש כותב שכל החוליים מקורם מהנפש שהנפש חולה אז זה מביא חולי גם על הגוף ובכח הנפש לרפא גם את הגוף, ואחד הדברים הקשים בדורות שלנו זה ייסורי הנפש וחולי הנפש, שהנפש בצער אז יש לאדם עצבות ומשם באים כל הדברים הקשים ושמגיע ליל הסדר יש כח מיוחד לרפא את הנפש על ידי אכילת המצה ולכן הזוהר הקדוש קורא למצה נהמא דאסוותא- לחם הרפואה הכוונה לרפואת הנפש.

הגאון רבי יצחק מולכו זצ"ל בספר אורחות יושר (פרק יא סוף עמוד קלז): "ידחוק עצמו לשתות ארבע כוסות שלימים, ואכילת מצת מצוה, ואפיקומן שיעור כזית וכו', אף שקשה עליו אכילתן, ידחוק את עצמו, ובזה לא יצטרך לאכול סמים ומשקין מרים לרפואת הגוף".

בליל הסדר הקב"ה מוריד ריח של גן עדן:

ואומר בספר עדות ביהוסף של מנגי ויזניץ עמ' רז בשם אמרי נועם פסח ח' ד"ה רתח שבליל הסדר שבני ישראל היו במצרים הוריד הקב"ה ריח של גן עדן בקורבן פסח וכל שנה שמגיע ליל הסדר הקב"ה מוריד ריח של גן עדן וכל אחד מריח אותו לפי דרגתו בעבודת השם.

חג הפסח

מסופר ששאלו את הצדיק הבבא סאלי מה מיוחד בחג הפסח שיש בו ברכה גדולה כל כך א"ל כל מצוה כמה שיהודי מתכונן ומכין עצמו למצוה כך הברכה גדולה יותר ובפסח יש הכנות גדולות.

כותב הרב הנתיבות שלום בזמן בית המיקדש אדם שהיה מביא קורבן על ידי אכילת הכהן מבשר הקורבן היה מתכפר לו העוון ובפסח על ידי אכילת המצה מתכפרים לאדם העוונות.

ההשפעות שבאכילת המצה:

מובא בשם בעל עקידת יצחק מלאכסדנדר לפני ד"ה הא לחמא עניא שעל ידי קדושת אכילת מצה, זוכין לתקן את כל מה שפגם במשך השנה במאכלות האסורות.

ההבדל בן חמץ למצה נקודה קטנה:

השל"ה הקדוש בספר שני לוחות הברית מסכתא פסחים מצה שמורה בהג"ה אומר שבזוהר הקדוש מובא כי ההבדל בין חמץ למצה היא הנקודה הקטנה, המבדילה בין האות "ה" לאות "ח", וזוהי הנקודה היהודית, קוצו של יוד, הנצרך למסירות נפש, כי בזה תלוי כל היהדות, כמו השעון אם מתקלקל בנקודה אחת, עומד השעון, וכן ביהדות.

שהילד קטן האבא לא כועס עליו כי אין לו דעת אבל שגודל ויש לו דעת אז האבא יכול לכעוס:

מסופר שאחד התלמידים של הבן איש חי שאל את הבן איש חי לכאורה צריך להבין שהרי אנחנו רואים בתורה שהקב"ה אמר לאברהם אבינו כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום ועינו אותם ארבע מאות שנה אבל בסופו של דבר בני ישראל היו במצרים רק 210 שנים והקב"ה ריחם על בני ישראל ואפילו שלא היו צדיקים ועבדו ע"ז בכל זאת הקב"ה ריחם עליהם והוציא אותם מארץ מצרים ואנחנו הדרגה שלנו יותר גבוהה מבני ישראל ביציאת מצרים ועליהם הקב"ה ריחם ועלינו הוא לא מרחם ועדיין אנחנו בגלות יותר מא2000 שנה למה על בני ישראל ביציאת מצרים הקב"ה ריחם ואפילו שלא היה בידם מצוות כמ"ש ואת ערום ועריה ועלינו הקב"ה לא

מרחם.
ענה הבן איש חי במשל למה הדבר דומה אבא שיש לו ילד קטן כל זמן שהוא תינוק אפילו שהוא מלכלך את הבגדים ושובר את הכלים שבבית האבא לא כועס עליו כי אין בו דעת אבל שהילד כבר נעשה גדול והאבא קונה לו בגדים יקרים והבן מלכלך את הבגד או שובר את הכלי למה אתה לא שם לב והאבא כועס עליו הנמשל שבני ישראל היו במצרים היו בבחינת תינוק עדיין לא הכירו את את בורא עולם היו שוקעים בטומאת מצרים אבל אחר כך שהקב"ה הוציא את בני ישראל ממצרים ונתן להם אתה תורה ועשה להם ניסים ונפלאות אמר להם הקב"ה עכשיו אתם מכירים את בורא עולם יש עליכם תביעה מהקב"ה שבני ישראל היו במצרים גם שעבדו ע"ז הקב"ה ריחם עליהם כי עדיין לא הכירו את האמונה בהקב"ה אבל אחרי מעמד הרי סיני יש לקב"ה תביעה עליכם למה אתם מתרחקים מהתורה והמצוות ולכן הקב"ה עדיין לא הביא את הגאולה, כי אחרי שיש את התורה אז יודעים ומכירים את המעלה של האמונה והקירבה לקב"ה ולכן עלינו יש תביעה גדולה כי אנחנו מכירים את הגדלות של בורא עולם ולכן הקב"ה אומר מתי אני יביא את הגאולה מתי שבני ישראל יעשו תשובה.
אבל אחרי שהוציא הקב"ה את בני ישראל ממצרים והראה להם ניסים גדולים כמו קריעת ים סוף ומעמד הר סיני והוריד להם את המן במשך 40 שנה אז אחרי שראו כל הדברים הגדולים האלו אסור להם לעזוב את בורא עולם.

אל תביא לי כלום! רק תבוא, תשב תספר את הניסים שעשיתי ביציאת מצרים - ככה בפשטות תאמין! ואני כבר אביא לך המון מתנות וישועות':

אומר רבי ברוך ממז'יבוז': "פסח" - פסח, על שום שהקב"ה פסח על בתי אבותינו'בד"כ הקב"ה אומר לאדם "פיתחו לי פתח כחודו של מחט, ואני אפתח לכם פתח כפתחו של אולם", תביא משהו קטן, ואני אתן לך המון'בליל הסדר הקב"ה אומר לאדם: אל תביא לי כלום! רק תבוא, תשב תספר את הניסים שעשיתי ביציאת מצרים - ככה בפשטות תאמין! ואני כבר אביא לך המון מתנות וישועות'

הקב"ה רוצה להוציא כל אחד מאיתנו מכל קשייו וצרותיו, הוא מוכן לדלג על הפתחים, בלי שנפתח לו שום פתח, רק נשב בלילה הזה - ברצינות.

מצוות ברית מילה וקורבן פסח:

במכלתא שמות י"א מובא , בני ישראל היו במצרים הגיע זמן הגאולה והקב"ה אמר למשה הגיע זמן הגאולה אבל אני לא יכול לגאול את בני ישראל מארץ מצרים כי הם שקועים בע"ז א"ל הקב"ה למשה רבינו לך תגיד לבני ישראל אם הם רוצים לצאת מארץ מצרים אז שיקחו גדי וישחטו קורבן פסח לקב"ה והיו המצרים שינהם קהות שרצו להזיק לעם ישראל ולא יכלו לזוז ממקומם באו בני ישראל יש משהו שהוא יותר חזק מהגדי זה החתול אז בוא נעבוד לחתול א"ל אבל יש דבר יותר חזק מהחתול זה הכלב אבל יש דבר יותר חזק מהכלב זה המקל ויש משהו יותר חזק מהמקל זה האש ששורף את המקל א"ל אבל יש דבר יותר חזק מהאש זה המים א"ל יש דבר יותר חזק מהמים זה השור שהוא שותה את המים אבל יש דבר יותר חזק מהשור זה השוחט שזה האדם שזה פרעה אבל יש דבר שהוא יותר חזק מהשוחט שזה מלאך המוות שהוא ישחט את השוחט אבל אם כבר נעבוד לקב"ה שהוא עתיד לשחוט את מלאך המוות.

כתב הרמב"ן בפר' בא שמות יב ג אומר שבזמן שהגיע השעה לגאול את עם ישראל היו בני ישראל עובדים עבודה זרה ולא היו עוזבין אותה אמר הקב"ה למשה רבנו כל זמן שישראל עובדים עבודה זרה לא יגאלו לך ואמרת עליהן שיניחו מעשיהן הרעים ויכפרו בעבודה זרה ואיך נדע שעם ישראל כופר בעבודה זרה לך ואמרת עליהם שיקריבו את הכבשים קרבן לה' והכבשים היו האלהים של מצרים שהיו עובדים אותו עבודה זרה וכששמע כך משה פחד אמר ריבון העולמים הדבר הזה איך אפשר לעשותו לזבוח את האלקים של המצרים בשעה שעם ישראל תחת שלטונם אמר לו הקב"ה אין ישראל נגאלין ממצרים אלא בזכות מצוה זו. והלך משה וציוה את בני ישראל ולקחו כל אחד מישראל שה לקרבן פסח וקשרו בכרעי המיטה והמצרים ראו זה ושאלום למה זה

חג הפסח

לכם? והשיבו ישראל לשוחטו לשם פסח במצות השם יתברך והיו שינהם קהות על ששוחטין את אלוהיהם ולא יכלו לומר להם דבר.

ובזכות מצוה זו יצאו עם ישראל ממצרים מדוע דוקא בזכות מצות קרבן פסח זכו לצאת ממצרים? אומר המדרש שמו"ר י ט ה' מכיון שמצוה זו קיימוה מתוך סכנה גדולה ומסירות נפש שהקריבו לקב"ה קרבן את העבודה זרה של מצרים, וכן אמרו חז"ל שכל הניסים שעשה הקב"ה לעם ישראל ביציאת מצרים זה בזכות שקיימו מצוות במסירות נפש מתוך סכנה גדולה ואמרו חז"ל בזכות דם של ברית מילה ובזכות דם של קרבן פסח יצאו בני ישראל ממצרים כמ"ש "ואומר לך בדמייך חיי" דם פסח ודם מילה שבני ישראל מלו עצמם כדי שיוכלו לאכול מקרבן פסח ובהיותם כואבים עלולים היו המצרים להרוג את בני ישראל ועם כל זאת בני ישראל לא חששו אלא מסרו את נפשם לכבוד בורא עולם.

ליל הסדר וברית מילה:

יש שתי מצוות שאפילו היהודי הרחוק ביותר הוא לא מוותר עליהם וזה מצוות ברית מילה, וליל הסדר, ושתי המצוות האלו עם ישראל קיבלו על עצמם ביציאת מצרים, ואעבור עליך ואראך מתבוססת בדמייך ואומר לך בדמייך חיי, דם של קורבן פסח ודם של ברית המילה ומה מיוחד בשני מצוות אלו אלא ששתי מצוות אלו בני ישראל מסרו נפשם עליהם שאע"פ שהיו תחת שילטון מצרים עשו ברית מילה והקריבו את האלוהים של המצרים קורבן לקב"ה וכל דבר שנעשה במסירות נפש הוא חקוק בנשמה של כל יהודי ויהודי לנצח נצחים.

והיא שעמדה לאבותינו:

"והיא שעמדה לאבותינו ולנו שבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותינו והקב"ה מצילנו מידם", והרבי הקדוש ה"שפת אמת" אומר שהכוונה שעצם כך שבכל דור עמדו עלינו לכלותינו, זה מה שעמד לטובתנו, שאילו לא היו קמים עלינו לכלותינו היינו מתחברים לגויים, ולומדים מדרכיהם הרעים וזה סוד קיומינו.

חג הפסח

פסח כנגד אברהם:

הטור סי' תיז, כותב ששלשת הרגלים שאנו חוגגים במשך ימות השנה, הם כנגד שלושת אבות האומה, חג הפסח - כנגד אברהם אבינו, שהרי המלאכים באו לבקר את אברהם ושרה בפסח, והוא האכילם מצות. חג השבועות - כנגד יצחק אבינו, שבמעמד קבלת התורה שאירע בחג השבועות תקע הקדוש ברוך הוא בשופר העשוי מהאיל שהוקרב בעת עקידת יצחק. חג הסוכות - כנגד יעקב אבינו, שנאמר בו "ולמקנהו עשה סוכות".

אמונה וחסד:

אברהם אבינו היה האדם הראשון שחידש והפיץ שני דברים בעולם - אמונת ה' ועשיית חסד, וכנאמר בתורה "תיתן אמת ליעקב חסד לאברהם". בחג הפסח אנו מתבוננים ומחזקים את האמונה בה', שכל סיבת המכות והמופתים שהביא ה' על המצרים, הוא בכדי להראות לכל באי עולם שיש בורא לעולם והוא כל יכול. ומן הניסים הללו אנו למדים להעריך כל פרט בחיינו, כפי שכותב הרמב"ן בפירושו לתורה: "ומן הנסים הגדולים המפורסמים אדם מודה בניסים הנסתרים, שהם יסוד התורה כולה, שאין לאדם חלק בתורת משה רבנו עד שנאמין בכל אברינו ומקרינו שכולם נסים, אין בהם טבע ומנהגו של עולם". ומאחר שחג הפסח נקבע כנגד אברהם אבינו, לכן אנו מתחילים את החג ב"ליל הסדר" באמירת "כל דכפין ייתי וייכול", שהיא הצהרת נכונות לעשיית חסד, שזה הוא היסוד השני שלימד אברהם בעולם.

שבת הגדול:

השבת הקרובה נקראת שבת הגדול כמו שאמרו חז"ל תוס שבת פז עב ד"ה שבת שלפני חג הפסח נקרא שבת הגדול, כי היא השבת הגדולה מכל שבתות השנה, ומה מיוחד בשבת זו יותר מכל שבתות השנה? המדרש מספר הובא בתוספות שבני ישראל עדיין היו בארץ מצרים והקב"ה אמר למשה רבינו הגיע זמן הגאולה אבל בני ישראל לא יכולים לצאת מארץ מצרים בגלל שהם עובדים עבודה זרה ולכן לך תגיד להם שישמרו את השבת וכל מי ששומר שבת נמחלין לו כל ועוונתיו וע"י שישמרו את השבת בארץ מצרים אז אני יוציא אותם מארץ מצרים וכל

חג הפסח

בני ישראל שמרו את השבת בארץ מצרים במסירות נפש שאפילו שהיו תחת שילטון מצרים ובכל זאת שמרו את השבת ומיד אחר כך הקב"ה הוציא את בני ישראל מארץ מצרים אז לכן שבת שלפני חג הפסח נקראת שבת הגדול שבזכות שבני ישראל שמרו את השבת זכו לצאת מארץ מצרים.

ואמרו רבותינו ז"ל שבהפטרה שבו קוראים "הנה אנוכי שולח לכם את אליה הנביא לפני בוא יום ה' הגדול והנורא והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם" מכיון שאליהו הנביא הוא יהיה זה שיבוא ויכין את עם ישראל לקראת הגאולה ואנחנו רואים שבזמן הגאולה שיבוא אליהו הנביא מה הדבר הראשון שיעשה "והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם" אליהו הנביא יקרב את אותם יהודים שהתרחקו מהתורה והתרחקו מבורא עולם ואליהו הנביא יקרב אותם וישיב את לב הבנים על אבותם שהבנים ילכו בדרך אבותם בדרך האמונה וקיום התורה והמצוות.

ולכאורה הרי היה צריך להיות כתוב אשלח לשון עתיד, ולא שולח לשון הוה? אלא מפרש החפץ חיים, שהכוונה של שולח, שאין שום עיכוב מצד הקב"ה והוא היה שולח מיד את אליהו הנביא, רק הדבר תלוי בנו, וברגע שלא יהיה עיכוב מצד בנ"י מיד הוא שולח את המבשר

סגולות מיוחדות לחג הפסח:

מובא בשם הרב הקדוש רבי מנחם מנדל מרימינוב זצוק"ל שבליל הסדר יש רגע בחצי הלילה הזה שאם ישמור האדם את עצמו ממחשבות זרות, רק יעסוק במחשבות קדושות, אזי כשבא הרגע של חצות לילה שבו נכנסה בישראל האמונה השלימה בעת צאתם ממצרים, יוכל לבוא אז לידי האמונה השלימה שבאה בעת הגאולה.

רבי חיים פלאג'י בספרו על "הגדה של פסח" כותב לשמור מהמצות של ליל הסדר ולאכול בלילות ראש השנה ומביא מקור בזהר (דף קפג) שאם ישמרו מהמצות לראש השנה לא יהיה עליהם שום דין.

המנהג להניח בערב פסח בזמן בדיקת החמץ עשרה פתיתים כדי להכניע עשרה כתרין דימסאבותא(עשרה כוחות של טומאה) והם כנגד עשרה כוחות של קדושה: חיות הקדש,

אוֹפַנִים, אראלים, חשמלים, שרפים, מלאכים, אלים, בני אלוקים, כרובים ואישים. וידוע שלאחר שאדם ניקה וצחצח את ביתו מכל רבב של חמץ, והחמץ זה היצר, ועשויה להיות הרגשה שכבר האדם תיקן הכל- אומרים לו להניח עשרה פתיתים של חמץ כדי ללמד הכנעה.

סגולה לברך הבנים בליל פסח:

בלילה זה בירך יצחק את יעקב כדאיתא בפרי דר"א פרק ל"ב ולכן סגולה לברך הבנים וכ"כ בספר ויגש משה (סימן ט') וז"ל, מיהו בליל פסח נכון להדר לברך את הבנים כי אז נתברך יעקב אבינו והזמן מוסגל לזה, ועיין בקונטרס נחלי בינה אות קכ"א שבפסח עונים על כל הבקשות וממלאין משאלות לב כל אחד לטובה

גופו ונשמתו מתקדשים:

כתב בזוה"ק סדר תצא (דף רפ"ב ע"א בר"מ) דהאדם שאוכל מצה ונזהר מחמץ גופו ונשמתו נעשים קודש והביא לשונו הגר"ח פלאג'י בספרו זכירה לחיים (חלק טועמיה חיים אות ז) וביאר מה שמתחילים הסדר בתיבת קדש לרמוז דבקיום אלה המצוות אשר נעשה בזאת הלילה נזכה לקדושה יתירה וכיוונשנישמר מן היצר הרע שמטמא גופו של אדם מבית ומחוץ, אמר עוד ורחץ דיזכה לרחוץ גופו מטומאת צואת עוונותיו על ידי אכילה זו מהטעם האמור עכ"ד.

אכילת מצה מהפכת מידת הדין למידת הרחמים:

כתב הגר"ח פלאג'י בספרו זכירה לחיים על הגש"פ פסקא א' וז"ל, נמצא דהמצה בפסח היא באה לסלק הדין מעלינו ולמיעאל בחולקא קדישא דקודשא בריך הוא ולזה תיכף בהכנס הרגל דבו אנו נידונין על התבואה ועלמא אתדן על דינא אנו אומרים הא לחמא עניא דעל ידי המצה זו שאנו אוכלים עתה יתהפך הדין לרחמים.

נעשה שותף לקב"ה במעשה בראשית:

כתב הרוקח ז"ל דמי שמקיים מצות אכילת מצה כהלכתו נעשה שותף לקב"ה במעשה בראשית ובזה פירש

הגר"ח פלאג'י זצוק"ל את דברי הפס' שאומרים בהלל ברוכים אתה לה' עושה שמים וארץ סופי תיבות עושה' שמים' וארץ' אותיות מצה, והנה כתב רבינו יעקב בעל הטורים בסדר בראשית בפסוק ותוצא הארץ דמי שכופר ביציאת מצרים כאילו כופר במעשה בראשית לזה את"ש עושה' שמים' וארץ' סופי תיבות מצה לרמוז דמי שמקיים מצות המצה כהלכתו נחשב לו כאילו עשה שמים וארץ בשותפות עם הקב"ה.

פרנסה:

כתב הרב בני יששכר (במאמרי חדש ניסן מאמר ח' אות י"ב) וז"ל, פוסקין מלומר גשם בחג הפסח דהנה גשם הוא פרנסה כדאיתא (בתענית ב' ע"ב) והנה אכילת מצה לחם עוני הוא סגולה לפרנסה כי מאכילת מצוה זו נמשך פרנסה לכל השנה על כן בפסח נידונין על התבואה ועל כן מצ"ה לח"ם ענ"י בגימטריא גש"ם ועיי"ש עוד שהאריך בזה, וע"ע במש"כ לפרש עפי"ז האדמו"ר ממונקטאש זצוק"ל בספרו שער יששכר (מאמרי חדש ניסן מאמר אגדתא דפסחא אות ט"ז), ומצאתי בהגש"פ בית אברהם בפירושו פאר אהרון (עמ' י"ז) שכתב וז"ל, כל דצריך ייתי ויפסח כי עכשיו הזמן המוכשר דבפסח נידונין על התבואה (כ"ה ט"ז) ואמרו דפסח נוטריקון שמות הפרנסה פא"י סא"ל חת"ך.

ע"י אכילת מצה זוכים בדין בר"ה:

כתב בספר דברי יחזקאל משינאווא עה"פ היום אתם יוצאים בחודש האביב (שמות י"ג, ד) וז"ל, איתא בזוה"ק (פרשת תצוה דף קפ"ג ע"ב) דבזכות מה שישראל אוכלים מצות בפסח ניצולים בדין בר"ה, ויש לרמז זאת בפסוק הזה היום נקרא ר"ה כמ"ש בזוה"ק (פרשת בא דף ל"ב ע"ב) וז"ש היום אתם יוצאים בחודש האביב דהיינו בר"ה אתם יוצאים בדימוס, בחודש האביב בזכות המצה שאוכלים בחודש ניסן בפסח. וע"ע מש"כ בזה אדמו"ר ממונקאטש בספרו שער יששכר (מאמר חדש ניסן מאמר זמן חירותינו באות ט' ובאות ל"ב עיי"ש) וע"ע להגר"ח פלאג'י בספרו חיים לראש ערך נרצה אות י' שמטעם זה נהג לאכול מהמצות שנאפו לפסח בר"ה עיי"ש דבריו.

הגבהת הקערה של ליל הסדר:

נוהגים להעביר את קערת הסדר מעל ראשם של כל אחד מהמסובים ואומרים 'בבהילו יצאנו ממצרים הלחמא עניא בני חורין'. עצם סיבוב הקערה מעל ראשם של המסובים ואמירת 'בבהילו' באה לבטל גזירות וקטרוגים שנגזרו על המסובים, ולהוציא אותם מבהלה ולהפוך אותם לבני חורין.

כתב מרן הגר"ח פלאג'י בספרו חיים לראש ערך מגיד אות יו"ד וז"ל, כשמגיע למה נשתנה הלילה הזה מגביה הקערה אשר היא סדורה בתוכה המצות וכל הדברים ומסובב על ראש כל אחד ואחד מבני ביתו והוא בידו עד גמר הפסקא כולה ומחזירה למקומה. ונראה לענ"ד לתת טעם כי יען הקערה בכללותה היא רמז לעשרה ספירות לכן כדי שיחול ברכה על ראשם משפע קדושה וברכה מעשר ספירות אנו עושין כסדר הזה וסמוכות לזה מצאתי בזוה"ק סוף ח"ג בתוספת סימן ג' דף ש' ע"ב וז"ל, אמר רבי רחומאי מאי דכתיב וישא אהרון את ידיו אל העם ויברכם למאי טעמא בנשיאות ידיו לברך בברכה אלא דיש באדם עשר אצבעות רמז לעשר ספירות שנחתמו בהם שמים וארץ עכ"ל הזוה"ק.

ומנהג זה יסודו מדברי הקדמונים הוא רבי יצחק אלאחדב זצ"ל תלמיד רבינו יהודא בן הרא"ש שכתב בפירושו להגש"פ הנקרא פסח דורות (דף מ"ה) וז"ל, ומנהג ספרד להגביה הקערה בידו ואומר הא לחמא עניא ונהגו להקיף הקערה סביב ראש הקטנים עכ"ל

כפרה על ד' מיתות ב"ד

כתב הגרי"נ פלאג'י זצוק"ל בספרו יפה ללב (ח"ג סימן תע"ב ס"ק ב') וז"ל צריך לדחוק עצמו ולשתות לקיים מצות ד' כוסות ובזה ניצול מד' מיתות ב"ד אם נתחייב בהן כי ד' כוסות באים לכפר על ד' מיתות ב"ד כמ"ש הרב עיון יעקב בפרק ערבי פסחים דף כ"ג ע"ג יע"ש.

כפרת עוונות

כתב הגר"ח פלאג'י בספרו תורה וחיים מערכת ה' אות ל"ז וז"ל הרב דבש לפי (מערכת ה' אות י"ט) הביא דברי הרב עיר בנימין שהעולם קיים על אמן יהא שמיה רבא מברך שאחרי

לימוד האגדה (סוטה מ"ט ע"א) והרי אין הקב"ה חפץ בקילוסן של רשעים (ויקרא רבה פרשה ט"ז אות ד') אלא שבלימוד האגדה נמחלים העוונות (כדאיתא במדרש משלי סימן י') יעו"ש, וא"כ באמירת ההגדה של פסח שעניינה קילוסו ושבחו של מקום מתכפרים העוונות.

שיירי הכוס של שפוך חמתך מסוגל לפרנסה

בספר הלכה של פסח (ח"ב ע"ח שכ"ב) הביא מספר הגדה שלימה שהובא שם מהגש"פ כת"י שכל מי ששותה מכוס ששופכין ממנו לעשר מכות ומה שנשאר ממנו שותהו בתוך הסעודה מובטח לו שלא יהיו מזונותיו של אותה שנה מצומצמים אלא מרווחים בעזה"י. (והכונה למה שנותר מהכוס ששופכין ולא ממה ששפך)

סגולה לאחוז המלח בעומר מועיל לעין הרע ומועיל כמו קמיע:

בסידור בית הבחירה להגאון ר' אברהם חמוי זצוק"ל (דף צ"א ע"ב אות ט"ז) וז"ל, סגולה וסוד גדול בלילה הראשונה של ספירת העומר יקח בידו מעט מלח ויקרא עליו מזמור מזמורים אלו שיר המעלות לדוד שמחתי וכו' ומזמור קל"א לא גבה לבי וכו' ומזמור קל"ג הנה מה טוב וכו' ואח"כ יקרא פרשת העומר ככתוב לפניך ויאמר אח"כ תפילה זו יה"ר מלפניך ה' או"א בזכות ספירת העומר אשר ציותנו בתורתך ובזכות שמותיך הקדושים וטהורים היוצאים מהמזמורים הללו היוצאים מראשי תיבות וסופי תיבות ובזכות אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב שיהיה זה המלח לי לשמי פב"פ או לשם מי שירצה ולכל מי שישא המלח הזה עליו יהיה לו למגן וצינה מדבר וממגפה ומעין הרע ומכל דבר רע אכי"ר, ואח"כ יתן המלח בידו ויספור העומר וכן יעשה כל ימי הספירה ויזהר של ישים המלח על הארץ ושיהיה בידו בשעת ברכה ואח"כ יהיה מסוגל הרבה לעין הרע ויועל כמו קמיע מומחה ופקיע, מספר כתב יד ועיין בסה"ק דבק מא"ח (מערכת ו' אות טז).

חג הפסח

מוסדות התורה והחסד **בית מאיר**

השיעור השבועי

מפי מורנו ורבנו האדמו"ר

הרב
שמואל שמעון טולידאנו
שליט"א

שיתקיים בעזרת ה' יתברך
במוסדות התורה והחסד בית מאיר
רחוב העצמאות 39 רובע סיטי אשדוד

ביום שלישי י"ז ניסן 30.3.21

בשעה 20:45 בדיוק

לקבלת שיעורי הרב: 058-4150707